

Regeringens proposition
1995/96:68

Energistadgefördraget

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 7 december 1995

Ingvar Carlsson

Jörgen Andersson
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner energistadgefördraget.

Innehållsförteckning

1 Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2 Ärendet och dess beredning.....	3
3 Fördraget.....	4
3.1 Bakgrund.....	4
3.2 Huvudsakligt innehåll.....	5
3.3 Tillägg, protokoll m.m.....	9
3.4 Institutionella frågor.....	10
3.5 Ikraftträdande.....	11
3.6 Kostnader.....	12
4 Godkännande av fördraget.....	12

Bilaga: Energistadgefördraget och beslut beträffande fördraget i

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde
den 7 december 1995.....158

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner energistadgefördraget.

2 Ärendet och dess beredning

Genom att underteckna den europeiska energistadgan (European Energy Charter) år 1991 gjorde ett femtiotal östliga och västliga industriländer politiska åtaganden att väsentligt öka samarbetet inom energiområdet.

I enlighet med stadgan ägde därefter förhandlingar rum för att skapa ett rättsligt bindande ramverk för samarbetet. Detta har fått namnet energistadgefördraget (Energy Charter Treaty). Förhandlingarna slutfördes under år 1994 och fördraget undertecknades vid en ministerkonferens i Lissabon den 17 december 1994 av 41 länder, däribland Sverige, samt av EG. Därefter har ytterligare åtta stater undertecknat fördraget.

Energistadgefördraget innehåller regler om handel, investeringar, transitering och samarbete inom energiområdet. Tvister om fördragets tolkning och tillämpning kan hänskjutas till internationellt skiljedomsförfarande eller tvistlösning enligt GATT-modell. Delar av fördraget omfattas av EG:s kompetens.

Organisatoriskt hålls samarbetet inom ramen för stadgan och fördraget samman av en stadgekonferens. Dess sekretariat är förlagt till Bryssel.

Fördraget träder i kraft 90 dagar efter det att ratifikation från 30 länder har registrerats. I slutet av november 1995 hade endast två länder ratificerat fördraget. I avvaktan på ikraftträdandet tillämpas fördraget provisoriskt.

Sverige medverkade i arbetet på energistadgan och har också deltagit i förhandlingarna om energistadgefördraget. Det svenska förberedelse-arbetet har innefattat löpande kontakter med närmast berörda intressenter.

I februari 1993 höll Näringsdepartementet en hearing med företrädare för myndigheter, organisationer och företag. Därutöver har information och samråd skett inom ramen för den beredningsorganisation som regeringskansliet utnyttjat inför EES- och EU-förhandlingarna.

När förhandlingarna om stadgefördraget närmade sig slutfasen gavs i maj 1994 ett antal intresseorganisationer och företag tillfälle att lämna synpunkter på textförslaget. De som lämnade synpunkter välkomnade fördraget och uttryckte i allt väsentligt tillfredsställelse över förhandlings-resultatet. Inkomna

synpunkter finns tillgängliga i Näringsdepartementet (dnr N94/784).

Enligt regeringens mening krävs inte några särskilda lagstiftnings-åtgärder för att fördraget skall kunna godkännas. Fördraget bedöms dock vara av sådan vikt att det enligt 10 kap. 2 § regeringsformen skall godkännas av riksdagen. Texten till energistadgefördraget och vissa beslut beträffande fördraget på engelska och i preliminär svensk översättning fogas som bilaga till propositionen.

3 Fördraget

3.1 Bakgrund

Vid Europeiska rådets möte i Dublin i juni 1990 väckte den nederländske premiärministern tanken på att genom ökat samarbete inom energiområdet underlätta den ekonomiska omställningen i Central- och Östeuropa samt dåvarande Sovjetunionen och samtidigt förbättra Västeuropas långsiktiga energiförsörjning. Att energisektorn valdes berodde på att inom denna bedömdes de komplementära faktorerna vara särskilt tydliga. Det gällde, enkelt uttryckt, att koppla ihop västs kapital och teknologi med östs energitillgångar, främst dåvarande Sovjetunionens.

EG-kommissionen fick i uppdrag att föreslå hur ett sådant samarbete skulle kunna genomföras. I februari 1991 lade kommissionen fram ett förslag om en europeisk energistadga (European Energy Charter). Eftersom den föreslagna stadgan var mycket brett upplagd, valde EG att ordna en internationell konferens i juli 1991. Till denna europeiska energistadgekongress inbjöds länderna i Väst- och Östeuropa, Sovjetunionen och även de icke-europeiska länderna inom OECD. Vissa nordafrikanska länder och gulfstater samt internationella organisationer inbjöds att delta som observatörer.

Förhandlingarna inom konferensens ram resulterade i ett politiskt dokument, europeiska energistadgan. Stadgan undertecknades vid en ministerkonferens i Haag den 16-17 december 1991 av ett 50-tal länder, bl.a. Sverige.

Energistadgans mål är att nå ökad försörjningstrygghet, effektivast möjliga utvinning, omvandling, transport, distribution och användning av energi samt förbättrad säkerhet. Detta skall ske med iakttagande av principerna om statlig suveränitet, icke-diskriminering, marknads-orienterade priser och minimerade miljöeffekter.

I enlighet med energistadgan inleddes förhandlingar med syftet att skapa ett rättsligt bindande regelverk för samarbetet. Det skulle innehålla regler om bl.a. handel, investeringar, transitering och samarbete inom energiområdet. Detta regelverk fick sedermera benämningen energi-stadgefördraget (Energy Charter Treaty). Vidare påbörjades förhandlingar om särskilda protokoll om

energieffektivisering med miljöaspekter och om kärnsäkerhet.

Förhandlingarna om fördraget drog ut på tiden på grund av bl.a. fördröjning av den nya ryska energilagstiftningen, en komplicerad anpassning av handelsreglerna till allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) och vissa länders svårigheter beträffande delar av fördraget. Frågan om nationell behandling av nya investeringar fick uppskjutas till ett kompletterande fördrag. Avsevärd tid under förhandlingstillfällena fick också användas till att diskutera och förklara ett antal i väst sedan länge etablerade begrepp, vilkas innebörd för många länder i öst framstod som oklara.

Vid en ministerkonferens i Lissabon den 16-17 december 1994 kunde energistadgekonferensen formellt avslutas och det framförhandlade energistadgefördraget öppnas för undertecknande. Vid detta tillfälle undertecknade 41 länder samt EG fördraget. Samtidigt antogs en särskild slutakt från konferensen med vissa beslut, överenskommelser och förklaringar i anslutning till fördraget. Slutakten finns publicerad i Europeiska gemenskapernas officiella tidning (EGT), nr L 380, 31.12.1994, s. 3. Av de stater som undertecknade energistadgan år 1991 är det endast USA och Kanada som inte undertecknat energi-stadgefördraget.

Flertalet av länderna och EG undertecknade vid samma tillfälle också ett s.k. energistadgeprotokoll om energieffektivisering med miljöaspekter.

Energistadgefördraget innehåller utfästelser från parterna om fortsatta förhandlingar inom flera områden. Under år 1995 har dessa förhandlingar inletts i särskilda förhandlingsgrupper under den nya stadgekonferens som har inrättats genom fördraget.

3.2 Huvudsakligt innehåll

I energistadgefördragets ingress åberopas, utöver energistadgan, ett antal dokument och principer med i första hand europeisk anknytning men även några med global räckvidd. Bland de dokument som det hänvisas till kan nämnas 1990 års Parisstadga för ett nytt Europa, fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen och FN:s klimatkonvention. På flera områden görs hänvisningar till GATT:s regelverk.

Fördragets operativa del är uppdelad i åtta huvudavsnitt och består av totalt 50 artiklar. Huvudavsnitten har rubrikerna: Definitioner och syfte, Handel, Främjande och skydd av investeringar, Övriga bestämmelser, Tvistlösning, Övergångsbestämmelser, Strukturella och institutionella förhållanden samt Slutbestämmelser.

Till fördraget hör 14 bilagor, vilka tillsammans med fem beslut som omnämns i slutakten utgör integrerade delar av fördraget. Till uttolkningen av fördraget

bidrar ett antal överenskommelser och förklaringar som har tagits med i slutakten.

I det följande lämnas en kortfattad redogörelse för innehållet i fördragets ovannämnda avsnitt (del I-VIII).

Definitioner och syfte (del I)

I avsnittet anges bl.a. vad som menas med de i fördraget centrala begreppen energimaterial, energiprodukter, investeringar och investerare.

Fördragets syfte är att upprätta en rättslig ram för att främja långsiktigt samarbete på energiområdet på grundval av kompletterande egenskaper och ömsesidig nytta i enlighet med stadgans mål och principer.

Energimaterial och energiprodukter definieras med hjälp av en förteckning (bilaga EM), baserad på Tullsamarbetsrådets harmoniserade system och EG:s kombinerade nomenklatur.

Handel (del II)

Handelsavsnittet är ett av de centrala avsnitten i fördraget och behandlar marknadstillträde, icke-inskränkningar från GATT, handelsrelaterade investeringsåtgärder, konkurrens, transitering, tekniköverföring och tillgång till kapital.

Parterna skall arbeta för att främja tillträde till internationella marknader på affärsmässiga villkor och för att utveckla en öppen och konkurrens-utsatt marknad för energimaterial och energiprodukter .

I en inledande artikel slås fast att inget i fördraget tillåter parter, som också är parter i GATT, att göra inskränkningar från GATT och därtill hörande instrument så som de tillämpas mellan parterna.

Parterna skall inte tillämpa några handelsrelaterade investeringsåtgärder som är oförenliga med bestämmelserna i artikel III eller XI i GATT. Krav på köp eller användning av nationella varor eller begränsningar av produktionsrelaterad import av balansskäl är inte tillåtna.

Parterna åläggs att arbeta för ökad konkurrens inom energiområdet, att ha en nationell konkurrenslagstiftning och att se till att denna efterlevs.

I fråga om transitering åligger det parterna att vidta nödvändiga åtgärder för att underlätta transitering av energimaterial och energi-produkter i överensstämmelse med principen om fri transitering och utan åtskillnad till följd av ursprung, destination eller ägare och utan pris-diskriminering. Parter, genom vars områden transitering sker, skall inte, om en tvist om transiteringen skulle uppstå, avbryta eller begränsa transiteringsflödet innan förfarandet för

tvistlösning fullföljts.

Parterna skall främja tillgång till och överföring av energiteknik på kommersiell grund.

Fördraget ålägger parterna att sträva efter att skapa förutsättningar för tillträde till kapitalmarknaden för andra parters företag.

Handelsavsnittet berörs på väsentliga punkter av interimreglerna i övergångsbestämmelserna (del VI).

Främjande och skydd av investeringar (del III)

I avsnittet ges regler för hur investeringar skall främjas, skyddas och behandlas i olika avseenden. Vidare behandlas frågor om personal i nyckelställning, ersättning för förluster, expropriation, transfereringar och s.k. subrogation.

Tillsammans med tvistlösningsreglerna i del V utgör bestämmelserna i detta avsnitt ett multilateralt investeringsskyddsavtal för energiområdet. De innehåller i huvudsak samma grundelement som normalt ingår i de traditionella bilaterala investeringsskyddsavtalen, nämligen gjorda investeringar garanteras skälig och rättvis behandling, största möjliga skydd och säkerhet, mest-gynnade-nations-behandling, prompt, adekvat och effektiv ersättning vid nationaliserings- eller expropriationsåtgärder, fria transfereringar för betalningar som har samband med investeringen samt möjlighet att få tvister avgjorda genom internationell skiljedom.

Parterna utfäster sig att fortsätta förhandlingarna i denna del med sikte på att uppnå bindande åtaganden om att ge nationell behandling även i etableringsfasen. Sådan tillerkänns enligt fördragets nuvarande lydelse endast gjorda investeringar. Dessa förhandlingar behandlas närmare nedan under punkt 3.3.

Investerare skall ha möjlighet att efter eget val anställa personer i nyckelställning utan avseende på deras nationalitet.

Övriga bestämmelser (del IV)

Avsnittet tar upp frågor om suveränitet över energiresurser, miljöaspekter, öppenhet, beskattning, statliga företag och avtal om ekonomisk integration. I fördraget erkänns den statliga suveräniteten över energiresurser. Samtidigt bekräftar parterna att de suveräna rättigheterna måste utövas i enlighet med och under iakttagande av internationell rätt. Parterna förbinder sig att fördela tillstånd, koncessioner och kontrakt för prospektering m.m. på ett icke-diskriminerande sätt och på grundval av offentliggjorda kriterier.

I en särskild artikel om miljöaspekter betonas vikten av en hållbar utveckling. Parterna skall sträva efter att på ett effektivt sätt minimera skadliga miljöeffekter som kan uppstå antingen inom eller utom deras områden som följd av verksamheter inom energicykeln. Vikten av förebyggande åtgärder understryks. Fördraget slår fast principen om att den som förorenar skall bära kostnaderna för föroreningen, inbegripet gränsöverskridande föroreningar. I elva punkter listas åtgärder som parterna skall vidta. De skall bl.a. ta hänsyn till miljöaspekterna när de utformar sin energipolitik, främja en marknadsinriktad prisbildning, stimulera samarbete kring energirelaterade miljöfrågor, förbättra energi-effektiviteten, utveckla förnybara energikällor samt främja och samarbeta i forskning och utveckling avseende skonsamma processer.

Tvistlösning (del V)

I avsnittet finns regler om lösning av tvister mellan en investerare och en fördragsslutande part och mellan de fördragsslutande parterna. Tvister på handelsområdet behandlas i övergångsbestämmelserna.

Om en tvist mellan en investerare och värdlandet inte kan lösas i godo kan investeraren hänskjuta den till domstolarna i det land som är part i tvisten eller till internationell skiljedom enligt reglerna i fördraget. En av de alternativa skiljedomstolar som anvisas är skiljedomsinstitutet vid Stockholms handelskammare.

Vid tvister mellan länder skall de berörda länderna sträva efter att lösa dessa på diplomatisk väg. Om detta inte går får part hänskjuta frågan för bindande avgörande till en skiljedomstol som tillsätts för tvistlösningen enligt regler i fördraget.

Övergångsbestämmelser (del VI)

I detta avsnitt behandlas interimbestämmelser för handelsrelaterade frågor, utvecklingen av internationella handelsöverenskommelser, energi-anknuten utrustning samt övergångsbestämmelser för att underlätta de s.k. reformländernas deltagande.

Interimbestämmelserna avseende handeln gäller så länge som en part i energistadgefördraget inte är part i GATT och därtill hörande instrument. Fördraget stipulerar att handel med energivaror mellan de fördragsslutande parterna skall ske enligt GATT:s regler som de tillämpades den 1 mars 1994, även när det gäller länder som inte är medlemmar av GATT. För dessa senare skall GATT-reglerna gälla i tillämpliga delar. Ett särskilt undantag gäller dock beträffande handel med kärnbränsle. Där tillåter fördraget reglerna i EU:s

partnerskaps- och samarbetsavtal med Ryssland och liknande kommande avtal med andra f.d. sovjetrepubliker att ta över en tillämpning av GATT:s regler.

Fördraget ålägger signatärländerna att vid undertecknandet av fördraget deponera sina gällande tulltariffer för export och import av i fördraget angivna energivaror. Signatärerna förbinder sig att sträva efter att inte höja tullarna för dessa varor över de i GATT bundna nivåerna eller - för icke GATT-medlemmar - över de nivåer som senast anmälts till stadgesekretariatet. Tullhöjningar får endast göras i enlighet med de GATT-regler som inte undantagits i fördragets bilaga G eller efter ett anmälnings- och konsultationsförfarande.

Signatärerna åtar sig att förhandla om rättsligt bindande åtaganden att inte höja tullar och avgifter i syfte att nå en överenskommelse före den 1 januari 1998.

För lösningar av tvister på handelsområdet gäller GATT:s mekanismer när samtliga parter i tvisten är GATT-medlemmar. Om en eller flera av parterna inte är GATT-medlemmar skall en GATT-liknande procedur användas.

Med hänvisning till resultaten av Uruguayrundan och det slutprotokoll som upprättades i Marrakesh den 15 april 1994 åtar sig parterna att förhandla om lämpliga ändringar av stadgefördraget.

Vidare skall den provisoriska stadgekonferensen påbörja undersökning av möjligheterna att inlemma energianknuten utrustning i fördragets handelsbestämmelser.

För att ge vissa länder tid för anpassning till marknadsekonomiska förhållanden ger fördraget möjlighet att tillfälligt vara undantagen från vissa särskilt uppräknade åtaganden. Det har 24 s.k. reformländer begärt att få vara (bilaga T). Parter som har fått sådana undantag skall före den 1 juli 2001 börja tillämpa fördragets ordinarie regler. Under exceptionella förhållanden kan en part dock begära att en förlängning av ett undantag godkänns av stadgekonferensen.

Strukturella och institutionella förhållanden (del VII)

Avsnittet behandlar möjligheten till förhandlingar om instrument i syfte att uppfylla stadgans mål och principer. Dessa instrument beskrivs nedan under punkt 3.3. Vidare innehåller avsnittet regler om stadgekonferens och sekretariat (punkt 3.4 nedan) samt finansiering (punkt 3.6 nedan).

Slutbestämmelser (del VIII)

I fördragets avslutande avsnitt behandlas frågor av traktaträttslig natur avseende bl.a. undertecknande, godkännande, anslutning, fördrags-ändringar,

associationsavtal, ikraftträdande, provisorisk tillämpning, från-träde samt status för bilagor och beslut.

Tiden för undertecknande löper från den 17 december 1994 till den 16 juni 1995. Möjlighet till senare anslutning ges för stater som undertecknat energistadgan på de villkor som godkänns av stadgekonferensen.

Stadgekonferensen får bemyndiga till förhandlingar om associations-avtal med stater eller regionala organisationer i syfte att fullfölja målen i stadgan och fördraget.

Den närmare innebörden av reglerna om ikraftträdande och om provisorisk tillämpning av fördraget beskrivs nedan under punkt 3.5.

Fördraget kan frånträdas efter fem år. Frånträdande part skall dock fortsätta att vara bunden i 20 år beträffande behandlingen av redan gjorda investeringar.

3.3 Tillägg, protokoll m.m.

Det ursprungliga målet att i fördraget få med rättsligt bindande åtaganden om nationell behandling av utländska investeringar redan i etableringsfasen fick ges upp. Förhandlingar om ett kompletterande fördrag med detta innehåll skall vara avslutade senast den 1 januari 1998 (artikel 10.4). De kallas fördragsförhandlingarnas andra fas. En särskild förhandlingsgrupp möttes första gången i maj 1995, då diskussionerna kretsade kring de allmänna ramarna för ett sådant kompletterande fördrag och uppläggningsarbetet. I oktober 1995 har sakförhandlingar inletts om bl.a. de undantag från nationell behandling som kan komma i fråga vid privatisering av statliga tillgångar och vid avveckling av monopol.

Stadgekonferensen får lämna bemyndigande till förhandlingar om ett antal protokoll och förklaringar till energistadgan i syfte att uppfylla dennas mål och principer. Alla stadgans signatärer får delta i sådana förhandlingar, men part i de protokoll som upprättas kan bara den bli som är part i fördraget. Ett protokoll skall dock endast gälla för de fördragsslutande parter som samtycker till att vara bundna av det och skall inte inkräkta på de rättigheter och skyldigheter som tillkommer de fördragsslutande parter som inte är part till protokollet.

Ett sådant s.k. energistadgeprotokoll har redan undertecknats av de flesta länder som undertecknat stadgan och fördraget, däribland Sverige. Vid nämnda ministerkonferens i Lissabon i december 1994 undertecknades således ett protokoll om energieffektivitet och därtill hörande miljöaspekter. Protokollets mål är att främja riktlinjer för energi-effektivisering som är förenliga med en hållbar utveckling, upprätta ramvillkor som stimulerar producenter och konsumenter att använda energi så ekonomiskt, effektivt och miljövänligt som

möjligt samt att utveckla samarbete mellan parterna inom området energieffektivisering.

Ett annat dokument, om samarbete på kärnenergiområdet, har färdig-förhandlats under år 1995. Stadgekonferensen har dock inte kunnat enas om huruvida dokumentet skall rubriceras som deklARATION, vilket majoriteten vill, eller som protokoll och därmed bli rättsligt bindande.

Även på handelsområdet har ytterligare förhandlingar inletts under år 1995. I en särskild förhandlingsgrupp behandlas två av de frågekomplex som nämnts i avsnittet om övergångsbestämmelserna. Enligt fördraget åtar sig signatärerna att före den 1 januari 1998 slutföra förhandlingar om tullbindning (artikel 29.6) och även förhandla om att infoga Uruguay-rundans resultat i fördragets bestämmelser om handel (artikel 30).

Förhandlingar om ett särskilt protokoll för olje- och naturgas-sektorerna har skjutits på framtiden.

I fördraget (artikel 31) sägs att stadgekonferensen skall påbörja undersökning av möjligheterna att inlemma energianknuten utrustning i fördragets handelsbestämmelser. Vid konferensens möte i april 1995 enades man om mandat för en särskild arbetsgrupp. Förhandlingarna i gruppen har inletts i oktober 1995. Fördragstexten anger inte om resultatet av förhandlingarna skall ges formen av tillägg till fördraget eller bli ett separat protokoll.

3.4 Institutionella frågor

Stadgekonferensen (The Charter Conference) är det högsta organet för samarbetet mellan fördragsparterna. Avsikten är att den skall samman-träda några gånger per år, beroende bl.a. på hur samarbetet och pågående förhandlingar utvecklas. Det första mötet med den provisoriska konferensen hölls i direkt anslutning till fördragsundertecknandet i december 1994. Därefter har ytterligare tre möten hållits, det senaste den 22-23 november 1995. Alla fördragsslutande parter har rätt att vara representerade i konferensen.

Stadgekonferensen skall övervaka tillämpningen av stadgans principer och genomförandet av bestämmelserna i fördraget. Den skall även initiera och besluta om förhandlingsmandat beträffande ändringar av fördraget, tilläggsfördrag och protokoll samt godkänna resultatet av sådana förhandlingar. Konferensen skall allmänt stimulera samarbete som syftar till att främja marknadsinriktade reformer och modernisering av energisektorn i Central- och Östeuropa och förutvarande Sovjetunionen. Den skall vidare besluta om ansökningar från ytterligare länder att få underteckna stadgan och ansluta sig till fördraget. Stadgekonferensen skall anta arbetsordning och ekonomiska regler. Sådana fastställdes i november 1995. Konferensen har möjlighet att utöver

förhandlingsgrupper även tillsätta särskilda underorgan som kan underlätta arbetet. Hittills har en budgetkommitté och en juridisk rådgivande kommitté tillsatts.

För beslut av stadgekonferensen krävs enhällighet bl.a. när det gäller ändringar av fördraget, anslutningar av nya stater till fördraget och bemyndigande till förhandlingar om associationsavtal. För andra beslut sägs att parterna skall göra sitt yttersta för att nå samförstånd. För det fall detta visar sig omöjligt innehåller fördraget regler för olika slags majoritetsbeslut. Sekretariatsfunktionen fullgörs av ett sekretariat, som enligt beslut av konferensen i september 1995 skall ligga i Bryssel. Sekretariatet skall bestå av en generalsekreterare och det minsta möjliga antal övriga anställda som krävs för en effektiv verksamhet. Generalsekreteraren utses av stadgekonferensen. Den första mandatperioden skall vara högst fem år. Konferensen skall godkänna sekretariatets arbetsprogram och budget.

Enligt den bemanningsplan som godkänts kommer sekretariatets personal tills vidare att bestå av ca 20 personer, huvudsakligen förhandlare och administratörer.

I avvaktan på fördragets ikraftträdande fungerar såväl stadgekonferensen som generalsekreterare och övrig sekretariatspersonal provisoriskt.

3.5 Ikraftträdande

Energistadgefördraget undertecknades den 17 december 1994 av 41 länder samt EG. Därefter låg fördraget öppet för undertecknande fram till den 16 juni 1995. Under denna tid undertecknades det av ytterligare åtta stater. Det svenska undertecknandet skedde tillsammans med det stora flertalet länder, dvs. två veckor innan Sverige blev medlem i EU.

Fördraget träder i kraft 90 dagar efter det att 30 länder deponerat sina ratifikationsinstrument. Enligt uppgift från depositarien, Portugals regering, har fram till i slutet av november 1995 endast två länder fullbordat ratifikationsprocessen, nämligen Georgien och Slovakien.

Fördraget ökar givetvis i betydelse om ett tillräckligt antal representativa länder i öst och väst, bl.a. viktigare producent-, konsument- och transitländer, avslutar ratifikationsprocesserna så snart de nationella procedurreglerna medger. Uppgifterna beträffande Ryssland, ett av nyckelländerna i sammanhanget, pekar på att dess ratifikation sannolikt inte hinner ske förrän tidigast under våren 1996. Bland EU-länderna uppges flertalet ha påbörjat sina interna procedurer för ratifikation med sikte på avslutning senast under våren 1996. För medlemsländernas del kommer överlämnandet av ratifikationsinstrumenten att föregås av konsultationer beträffande tidpunkten. Eftersom vissa delar av

fördraget är gemenskapsrätt kommer sannolikt de enskilda EU-länderna att deponera sina instrument samtidigt som gemenskapen. Innan gemenskapens eget ratifikationsbeslut fattas kommer parlamentet att höras.

Enligt fördraget samtycker varje signatär till att provisoriskt tillämpa fördraget i avvaktan på att det skall slutligen träda i kraft. Undantag görs för de länder som uttryckligen motsatt sig provisorisk tillämpning eller vars lagstiftning inte medger sådan tillämpning. Endast ett fåtal länder har anmält sådana förbehåll.

EU:s råd fattade den 15 december 1994 beslut (94/998/EG) om att provisoriskt tillämpa fördraget i den utsträckning de frågor som regleras i fördraget omfattas av gemenskapens kompetens. Parlamentet hade gett sitt samtycke härtill den 13 december 1994.

3.6 Kostnader

Energistadgesamarbetet kommer att medföra kostnader, såväl fasta som löpande, vilka skall bäras av de fördragsslutande parterna.

Parterna skall svara för sina egna kostnader för deltagande i möten med stadgekonferensen och eventuella underorgan. Möteskostnader i övrigt och kostnader för sekretariatet skall fördelas på parterna. Bidragen skall, med vissa tekniska justeringar, beräknas enligt bidragsskalan för FN:s reguljära budget. Dessa regler gäller även under den tid som fördraget tillämpas provisoriskt. Stadgekonferensen får även ta emot frivilliga bidrag från parter eller från andra källor.

För år 1996 beräknas det svenska bidraget uppgå till ca 2,7 miljoner belgiska franc. Det motsvarar knappt två procent av de sammanlagda kostnaderna. I likhet med tidigare års bidrag till förhandlings-organisationen avser regeringen att låta 1996 års bidrag belasta tolfte huvudtitelns reservationsanslag för budgetåret 1993/94, litt E.7 anslagsposten 4, deltagande i EG:s program för utveckling av energisystemet.

Det är svårt att med precision bedöma hur stora bidrag Sverige skall lämna till energistadgesamarbetet under kommande år. Först sedan stadgefördraget slutligen trätt i kraft och sekretariatet hunnit arbeta någon tid blir det möjligt att göra mer tillförlitliga fleråriga beräkningar. Baserat på hittillsvarande diskussioner kan dock bidragen för Sveriges del antas komma att ligga vid ca 0,7 miljoner kronor per år.

4 Godkännande av fördraget

Skälen för regeringens förslag: Energisektorn är av grundläggande betydelse för ett lands ekonomiska utveckling. Tillgång, produktion och konsumtion av energi är emellertid ojämnt fördelad mellan länder och regioner. Många västliga industriländer har ett stort importberoende och strävar efter långsiktig försörjningstrygghet. Framför allt bland länderna i förutvarande Sovjetunionen finns avsevärda energitillgångar. Utvinningen där hämmas dock av bl.a. brist på kapital och modern teknologi. Även ländernas möjlighet att bemästra de energirelaterade miljöproblemen varierar. Medan man i väst kommit förhållandevis långt när det gäller administrativa och tekniska lösningar återstår i öst att på allvar inleda miljöarbetet.

Energistadgefördraget, som förhandlats fram på EU:s initiativ, syftar till att i ett alleuropeiskt perspektiv förena ländernas långsiktiga samarbetsintressen inom energisektorn. Det är det första avtalet i sitt slag som omfattar ett stort antal länder i öst och väst. Även om energifrågorna står i centrum innehåller fördraget viktiga element av utrikes-, handels- och miljöpolitisk natur.

Fördraget innehåller investeringskyddsregler med möjlighet till bindande internationell skiljedom, avsedda att öka möjligheterna och intresset för utländska direktinvesteringar inom energiområdet. Förhandlingar om ett tillägg till fördraget om nationell behandling i etableringsfasen skall vara avslutade till år 1998.

Fördraget är banbrytande genom att utsträcka tillämpningen av GATT:s handelsregler till att omfatta icke-medlemsländer i Central- och Östeuropa samt republikerna i f.d. Sovjetunionen. Förhandlingar har inletts om att införa justeringar i fördraget på grundval av Uruguayrundans resultat och även om bindande åtaganden att inte höja export- och importtullar.

Vidare har förhandlingar inletts om en utvidgning av fördraget till att även omfatta energianknuten utrustning. Det kan vara av särskilt intresse för svenska företag.

Fördragets regler om transitering kommer, särskilt i fråga om ledningsbunden energi, att förbättra affärsmöjligheterna och leda till ökad diversifiering och flexibilitet.

I fördraget uppmärksammas miljöaspekterna. Viktiga principer för hanteringen av energisektorns skadeeffekter läggs fast.

Genom fördraget introduceras ett antal marknadsekonomiska principer i en stor krets av länder. Det väntas bl.a. minska det slöseri med energi som förekommer på många håll på grund av konstlat låga prisnivåer. Fördraget speglar den fria marknadens betydelse och den vikt som måste läggas vid såväl inhemska som

utländska företags vilja till investeringar. Förbättrade produktionsmetoder, effektivare energianvändning och en liberaliserad handel med energi öppnar nya möjligheter för en gemensam energimarknad.

Reformländernas svårigheter att omedelbart etablera och följa de västliga industriländernas nivå på regelverket har erkänts genom att fördraget innehåller bestämmelser om övergångstider för dessa länder.

De svenska förhandlingsansträngningarna har koncentrerats till att nå en hög nivå på investeringsskyddet, att få största möjliga följsamhet med handelsreglerna i GATT/WTO, att betona miljöaspekterna och att få även utrustning inkluderad i fördraget. Ur svensk synvinkel kan det resultat som åstadkommits i förhandlingarna sammantaget anses som tillfredsställande.

Att energistadgefördraget undertecknats av närmare 50 länder, varav majoriteten samtyckt till provisorisk tillämpning, innebär att ett viktigt steg tagits mot ett ökat långsiktigt internationellt samarbete på energiområdet.

Fördraget har dock ett vidare syfte. Det är avsett att stödja systemskiftet i de tidigare planekonomierna och därmed den historiska uppgiften att binda samman länderna i östra och västra Europa. Fördraget utgör ett viktigt element i EU:s relationer med länderna i Central- och Östeuropa och med länderna i förutvarande Sovjetunionen.

Mot denna bakgrund anser regeringen att Sverige bör ratificera energistadgefördraget. Fördraget bedöms vara av sådan vikt att det enligt 10 kap. 2 § regeringsformen skall godkännas av riksdagen.

Fördragets tillämpning förutsätter att de fördragsslutande parterna har fungerande nationell lagstiftning inom ett antal rättsområden. Det innebär att främst många reformländer måste införa nya regler efter en viss övergångstid. För svensk del behövs ingen ändring i gällande författningar eller övrigt regelverk.

Näringsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 7 december 1995

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Peterson, Hellström, Thalén, Freivalds, Wallström, Persson, Tham, Blomberg, Heckscher, Hedborg, Andersson, Winberg, Nygren, Ulvskog, Sundström, Lindh, Johansson

Föredragande: statsrådet Andersson

Regeringen beslutar proposition 1995/96:68 Energistadgefördraget.

Preliminär översättning

ENERGISTADGEFÖRDRAGET

Preambel

DE FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNA,

som beaktar Parisstadgan för ett nytt Europa, undertecknad den 21 november 1990,

som beaktar den europeiska energistadgan, som antogs i slutdokumentet från den europeiska energistadgekonferensen i Haag, som undertecknades i Haag den 17 december 1991,

som erinrar om att alla signatärer av Haagkonferensens slutdokument åtog sig att uppfylla den europeiska energistadgans mål och principer och att förverkliga och bredda sitt samarbete så snart som möjligt genom att i positiv anda förhandla om ett energistadgefördrag och protokoll och som vill låta stadgans åtaganden vila på en säker och bindande internationell rättslig grund,

som även önskar fastställa de strukturella ramar som krävs för att de principer, som uppställts i den europeiska energistadgan skall kunna förverkligas,

som vill förverkliga grundtanken bakom initiativet till den europeiska energistadgan, nämligen att påskynda ekonomisk tillväxt genom åtgärder för liberalisering av investeringar och handel med energi,

som bekräftar att de fördragsslutande parterna fäster yttersta vikt vid ett effektivt förverkligande av fullständig nationell behandling och behandling som mest gynnad nation och att dessa förpliktelser kommer att tillämpas på investeringar som görs enligt ett kompletterande fördrag,

som tar hänsyn till målet att successivt liberalisera internationell handel och till principen om icke-diskriminering i internationell handel enligt vad som lagts fast i Allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) och därtill knutna instrument och i övrigt i detta fördrag,

som är beslutna att successivt avskaffa tekniska, administrativa och andra hinder för handel med energimaterial och energiprodukter samt utrustning, teknik och tjänster i anslutning till dem,

som förväntar sig att de fördragsslutande parter som ännu inte är medlemmar i GATT skall bli det och är angelägna om att skapa interimistiska handelsmöjligheter för att hjälpa sådana parter och inte hindra deras förberedelser för medlemskap,

som är väl medvetna om de rättigheter och skyldigheter som tillkommer vissa fördragsslutande parter, som också är parter i GATT och därtill knutna instrument,

som tar hänsyn till konkurrensregler i fråga om fusioner, monopol, konkurrensbegränsande beteenden och missbruk av dominerande ställning,

som även tar hänsyn till fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen, riktlinjerna för tillhandahållande av kärnteknik och andra internationella åtaganden eller överenskommelser avseende icke-spridning av kärnteknik,

som erkänner behovet av effektivast möjliga prospektering, produktion, omvandling, lagring, transport, distribution och användning av energi,

som erinrar om Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar, konventionen om långväga gränsöverskridande luftföroreningar och dess protokoll och andra internationella miljöavtal som inbegriper energiaspekter, och

som erkänner det allt mer brådskande behovet av åtgärder för att skydda miljön, inklusive avveckling av energianläggningar och omhändertagande av avfall, och av internationellt godkända mål och kriterier för dessa ändamål,

HAR KOMMIT ÖVERENS OM FÖLJANDE.

DEL 1

DEFINITIONER OCH SYFTE

Artikel 1

Definitioner

I detta fördrag avses med

1.stadga: den europeiska energistadgan, som antogs i slutdokumentet från den europeiska energistadgekongressen i Haag som undertecknades i Haag den 17 december 1991. Undertecknande av slutdokumentet betraktas som undertecknande av stadgan.

2.fördragsslutande part: en stat eller regional organisation för ekonomisk integration, som gått med på att låta sig bindas av detta fördrag och som fördraget trätt i kraft för.

3.regional organisation för ekonomisk integration: en organisation, som bildats av stater som till den överfört behörighet i vissa frågor, av vilka några regleras i detta fördrag, inklusive behörighet att fatta bindande beslut i sådana frågor.

4.energimaterial och energiprodukter: de produkter och material som förtecknats i bilaga EM, baserad på Tullsamrådets harmoniserade system och Europeiska gemenskapens kombinerade nomenklatur.

5.ekonomisk verksamhet inom energisektorn: en ekonomisk verksamhet som gäller prospektering, utvinning, raffinering, produktion, lagring, landtransport, överföring, distribution, handel, marknadsföring och försäljning av energimaterial och energiprodukter, med undantag för de som förtecknats i bilaga NI, eller som gäller distribution av fjärrvärme.

6.investering: varje slag av tillgång, som ägs eller kontrolleras, direkt eller indirekt, av en investerare och omfattar:

a.materiella och immateriella tillgångar, fast och lös egendom och övriga tillgångar, såsom arrenden, hypotek och andrapant- och säkerhetsrätter och hypotek,

b.ett bolag eller affärsdrivande företag eller aktier, aktiekapitalandelar eller andra former av andelar i eget kapital i ett bolag eller ett affärsdrivande företag, samt ett bolags eller affärsdrivande företags obligationer och andra skuldförbindelser,

c.rättsanspråk på pengar eller prestationer till följd av avtal, som har ett

ekonomiskt värde och är förenade med en investering,

d.immateriell äganderätt

e.avkastning,

f.varje rättighet grundad på lag eller avtal eller med stöd av koncessioner eller tillstånd, som lämnats enligt lag att bedriva ekonomisk verksamhet inom energisektorn.

En förändring av den form i vilken tillgångar är investerade ändrar inte deras egenskap av investeringar. Begreppet investering omfattar alla investeringar oavsett om de förelåg eller görs efter den senare av de tidpunkter då detta fördrag träder i kraft för investerarens fördragsslutande part och för den fördragsslutande part inom vars område investeringen görs (i det följande kallad ikraftträdandedag), under förutsättning att fördraget skall tillämpas på frågor som rör sådana investeringar först efter ikraftträdandedagen.

Investeringar avser alla investeringar, som är förenade med en ekonomisk verksamhet inom energisektorn och investeringar eller kategorier av investeringar, som en fördragsslutande part inom sitt område betecknat som effektiviseringsprojekt enligt stadgan och anmält till sekretariatet som sådana.

7.investerare:

a.i förhållande till en fördragsslutande part:

i.en fysisk person, som har medborgarskap eller är fast bosatt i landet i enlighet med gällande lag,

Prop. 1995/96:68

Bilaga

ii.ett företag eller annan organisation som bildats i enlighet med den fördragsslutande partens gällande lag,

b.i förhållande till en tredje stat, en fysisk person, ett företag eller annan organisation, som på motsvarande sätt uppfyller kraven enligt a gällande för en fördragsslutande part.

8. investera eller göra investeringar: att genomföra nya investeringar, förvärva hela eller del av befintliga investeringar eller påbörja investeringsverksamhet inom nya områden.

9. avkastning: de belopp som följer av eller har samband med en investering, oavsett i vilken form de utbetalas, inklusive vinster, aktieutdelningar, räntor, realisationsvinster, royalties, avgifter för förvaltning, teknisk hjälp eller andra avgifter och utbetalningar i natura.

10. område, beträffande till en stat som är fördragsslutande part:

a. det territorium, som staten har suveränitet över. Med territorium förstås landområden, inre vatten och territorialhavet, och

b. beroende på och i enlighet med internationell havsrätt, havet, havsbotten och dess underlag, där den fördragsslutande parten utövar suveräna rättigheter och jurisdiktion.

För fördragsslutande part, som är en regional organisation för ekonomisk integration, betyder område de områden som tillhör organisationens medlemsstater enligt bestämmelserna i avtalet om organisationens bildande.

11.a. GATT: GATT 1947 eller GATT 1994 eller båda, när båda är tillämpliga.

b. GATT 1947: Allmänna tull- och handelsavtalet av den 30 oktober 1947, bilaga till slutprotokollet som antogs vid avslutningen av den andra sessionen i kommittén för förberedelser för Förenta nationernas konferens om handel och sysselsättning och de korrigeringar, tillägg eller ändringar som därefter gjorts.

c. GATT 1994: Allmänna tull- och handelsavtalet enligt bilaga 1 A i avtalet om bildandet av Världshandelsorganisationen och de korrigeringar, tillägg eller ändringar som därefter gjorts.

Prop. 1995/96:68

Bilaga

Part i avtalet om Världshandelsorganisationen betraktas som part i GATT 1994.

d. därtill hörande dokument: där så är tillämpligt:

i. avtal, arrangemang eller andra juridiska handlingar, inbegripet beslut, förklaringar och tolkningar, som träffats inom ramen för GATT 1947 och de korrigeringar, tillägg eller ändringar som därefter gjorts.

ii. avtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, inbegriper bilaga 1 (utom GATT 1994), bilaga 2-4 samt därtill hörande beslut, förklaringar och tolkningar med de korrigeringar, tillägg eller ändringar som därefter gjorts.

12. immateriell egendom: copyright och dithörande rättigheter, varumärken, geografiska namn, industriell design, patent, layout-design av integrerade kretsar och skydd för ej offentliggjord information.

13.a. energistadgeprotokoll eller protokoll: ett avtal som stadgekonferensen godkänt för förhandling och antagit texten till, som sluts mellan två eller flera parter i syfte att komplettera, ersätta, utvidga eller utveckla bestämmelserna i detta fördrag för en given sektor eller typ av verksamhet inom detta fördrags ram eller för samarbetsområden enligt avdelning III i stadgan.

b. energistadgeförklaring eller förklaring: ett icke bindande instrument som stadgekonferensen godkänt för förhandling och antagit texten till, som sluts mellan två eller fler parter i syfte att komplettera eller fullständiga bestämmelserna i detta fördrag.

14. fritt konvertibel valuta: en valuta, som är föremål för omfattande handel på internationella valutamarknader och i stor omfattning används för internationella transaktioner.

Artikel 2

Fördragets syften

Detta fördrag upprättar en juridisk ram i syfte att främja långsiktigt samarbete på energiområdet, på grundval av kompletterande egenskaper och ömsesidig nytta i enlighet med stadgans mål och principer.

Prop. 1995/96:68

Bilaga

DEL II

HANDEL

Artikel 3

Internationella marknader

De fördragsslutande parterna skall arbeta för att främja tillträde till internationella marknader på affärsmässiga villkor och i allmänhet för att utveckla en öppen och konkurrensutsatt marknad för energimaterial och energiprodukter.

Artikel 4

Icke-inskränkningar från GATT och därtill hörande instrument

Ingenting i detta fördrag skall tillåta fördragsslutande parter, som är parter i GATT, att göra inskränkningar från bestämmelserna i GATT och därtill hörande instrument så som de tillämpas mellan dessa parter.

Artikel 5

Handelsrelaterade investeringsåtgärder

1. De fördragsslutande parterna skall inte tillämpa några handelsrelaterade investeringsåtgärder som är oförenliga med bestämmelserna i artikel III eller XI i GATT, dock skall detta inte påverka parternas rättigheter och skyldigheter enligt GATT och därtill hörande instrument samt artikel 29.

2. Sådana åtgärder omfattar alla investeringsåtgärder, som är obligatoriska eller som kan påtvingas enligt nationell lag eller administrativa beslut, eller som måste uppfyllas för att erhålla en fördel och som innebär:

a. krav på ett företags köp eller användning av nationella varor eller av varor från en inhemsk källa, oavsett om kraven uttrycks i form av särskilt angivna varor, varors volym eller värde eller lokal tillverkning av viss andel av volymen eller värdet, eller

b. att ett företags köp eller användning av importerade varor skall begränsas i förhållande till volymen eller värdet av lokala varor som företaget exporterar,

eller som begränsar:

c. ett företags import av varor som används i eller i samband med dess lokala tillverkning, allmänt eller till en kvantitet som hänför sig till volymen eller värdet av den lokala tillverkning som företaget exporterar,

d. ett företags import av varor som används i eller i samband med dess lokala tillverkning genom att dess tillgång till utländsk valuta begränsas till en kvantitet som hänför sig till det inflöde av utländsk valuta som kan tillskrivas företaget, eller

e. ett företags export eller försäljning för export av varor, vare sig detta uttrycks i form av särskilt angivna varor, i volym eller värde av varorna eller som en andel av volymen eller värdet av dess lokala tillverkning.

3. Ingenting i punkt 1 skall tolkas så att de fördragsslutande parterna hindras från att tillämpa sådana handelsrelaterade investeringsåtgärder som beskrivs i punkt 2 a och c som villkor för tillgång till program för exportfrämjande, utlandsbistånd, offentlig upphandling eller program för preferenstullar eller kvotering.

4. Oavsett punkt 1, får de fördragsslutande parterna tillfälligt vidmakthålla handelsrelaterade investeringsåtgärder, som varit i kraft mer än 180 dagar före den dag då parterna undertecknar detta fördrag, under förutsättning att det sker med iakttagande av bestämmelserna om anmälan och avveckling i bilaga TRM.

Artikel 6

Konkurrens

1. De fördragsslutande parterna skall arbeta för att minska snedvridning av marknaden och hinder för konkurrens inom ekonomisk verksamhet på energiområdet.

2. De fördragsslutande parterna skall säkerställa att de inom sina myndighetsområden har och upprätthåller de lagar som är nödvändiga och lämpliga för att motverka ensidigt och samordnat konkurrensbegränsande beteende inom ekonomisk verksamhet på energiområdet.

3. Fördragsslutande parter med erfarenhet av tillämpning av

konkurrensbestämmelser skall i positiv anda överväga att, på begäran och inom ramen för tillgängliga resurser, ge andra parter teknisk hjälp för utveckling och införande av konkurrensbestämmelser.

4.De fördragsslutande parterna får samarbeta för upprätthållande av sina konkurrensbestämmelser genom samråd och informationsutbyte.

5.Om en fördragsslutande part anser att ett visst angivet konkurrensbegränsande beteende, som tillämpas inom annan fördragsslutande parts område, skadar viktiga intressen med avseende på de mål som angivits i denna artikel, får den förstnämnda parten anmäla detta till den andra och begära att dennes konkurrensreglerande myndigheter vidtar lämpliga motåtgärder. Den anmälade parten skall i anmälan lämna tillräcklig information för att tillåta den anmälda parten att identifiera det konkurrensbegränsande beteende som anmälan gäller och skall även erbjuda sig att ge ytterligare information och samarbete efter förmåga. Den anmälda parten eller, i förekommande fall, berörda konkurrensreglerande myndigheter, får samråda med motsvarande myndigheter hos den anmälade parten och skall ta full hänsyn till dennes krav vid beslut om huruvida motåtgärder skall vidtas i fråga om det konkurrensbegränsande beteende som anmälan gäller. Den anmälda parten skall underrätta anmälade part om sitt beslut eller om sina behöriga myndigheters beslut och får, efter eget skön, underrätta anmälade part om motiven för beslutet. Om motåtgärder vidtas, skall anmäld part underrätta anmälade part om resultatet av dessa och, i möjligaste mån, även om varje händelse av betydelse under tiden.

6.Ingenting i denna artikel skall tvinga en fördragsslutande part att lämna uppgifter i strid mot de egna lagarna rörande röjande av information, sekretess eller affärshemlighet.

7.De förfaranden som föreskrivs i punkt 5 och artikel 27.1 är de enda som, inom ramen för detta avtal, skall användas för att lösa tvister som kan uppstå om tillämpning eller tolkning av denna artikel.

Artikel 7

Transitering

1.Alla fördragsslutande parter skall vidta nödvändiga åtgärder för att underlätta transitering av energimaterial och energiprodukter i överensstämmelse med principen om fri transitering och utan åtskillnad i fråga om sådana

energimaterials eller energiprodukters ursprung, destination eller ägare och utan prisdiskriminering, som bygger på sådana skillnader och utan att framtvunga orimliga förseningar, begränsningar eller avgifter.

2.De fördragsslutande parterna skall stimulera berörda instanser till samarbete för:

a.modernisering av infrastruktur som erfordras för transitering av energimaterial och energiprodukter,

b.utveckling och drift av infrastruktur för energitransport som betjänar mer än en fördragsslutande parts område,

c.åtgärder för lindring av följderna av avbrott i tillförseln av energimaterial och energiprodukter,

d.främjande av sammankoppling av infrastruktur för energitransporter.

3.Alla fördragsslutande parter förbinder sig att tillse att deras bestämmelser i fråga om transport av energimaterial och energiprodukter och utnyttjande av infrastruktur för energitransport inte ger energimaterial och energiprodukter under transitering en mindre förmånlig behandling än den som ges motsvarande material och produkter, som kommer från eller är avsedda för deras egna områden, såvida inte gällande internationella avtal medger annat.

4.Om transitering av energimaterial och energiprodukter inte kan ombesörjas på kommersiella villkor genom befintlig infrastruktur för energitransport, skall de fördragsslutande parterna inte förhindra uppbyggnad av ny kapacitet, utom i fall där annat stadgas i tillämplig lagstiftning, som är förenlig med punkt 1.

5.Fördragsslutande parter genom vars områden energimaterial och energiprodukter får transiteras har ingen skyldighet att:

a.tillåta uppbyggnad eller förändring av infrastrukturen för energitransport, eller

b.tillåta ny eller ytterligare transitering genom befintlig infrastruktur för energitransport,

om de inför övriga berörda fördragsslutande parter visar att detta skulle hota

säkerheten och effektiviteten hos deras energisystem, inklusive försörjningstryggheten.

De fördragsslutande parterna skall enligt punkterna 6 och 7 säkerställa upprättade flöden av energimaterial och energiprodukter till, från eller mellan andra fördragsslutande parter områden.

6.De fördragsslutande parter genom vars områden energimaterial och energiprodukter transiteras skall inte, om en tvist skulle uppstå i en fråga som gäller sådan transitering, avbryta eller begränsa, tillåta någon dem underställd instans att avbryta eller begränsa, eller kräva att någon instans som står under deras myndighet avbryter eller begränsar det upprättade flödet av energimaterial och energiprodukter innan förfarandet för tvistlösning i punkt 7 fullföljts, såvida inte annat särskilt angivits i kontrakt eller andra avtal som reglerar sådan transitering, eller är tillåtet enligt skiljedomarens beslut.

7.Följande bestämmelser skall gälla för en tvist enligt punkt 6, men först sedan man uttömt alla tillämpliga avtalsenliga eller andra åtgärder för tvistlösning som i förväg beslutats mellan de fördragsslutande parterna i tvisten eller mellan instanser som avses i punkt 6 och en instans i annan fördragsslutande part, som är part i tvisten.

a.En fördragsslutande part som är part i tvisten får hänskjuta denna till generalsekreteraren genom en anmälan som ger en sammanfattande beskrivning av dess orsaker. Generalsekreteraren skall underrätta alla fördragsslutande parter om sådana ärenden.

b.Generalsekretären skall inom 30 dagar efter mottagandet av sådan anmälan och i samråd med parterna i tvisten och övriga berörda fördragsslutande parter utse en skiljedomare. Denne skall vara erfaren i de frågor som tvisten gäller och får inte vara medborgare eller fast bosatt i en av de tvistande parterna eller i en av de övriga berörda fördragsslutande parterna.

c.Skiljedomaren skall söka ena parterna i tvisten kring en lösning eller ett förfarande för att nå en lösning. Om han inom 90 dagar från att han utsetts misslyckats med att nå en överenskommelse skall han föreslå en lösning av tvisten eller ett förfarande för att nå en lösning och besluta om tillfälliga taxor och andra villkor, som skall gälla för transitering från dag som han anger tills dess tvisten lösts.

d. De fördragsslutande parterna förbinder sig att iaktta och säkerställa att instanser under deras kontroll eller jurisdiktion följer interimbeslut enligt c avseende taxor och villkor under 12 månader efter skiljedomarens beslut eller tills dess tvisten lösts, beroende på vad som inträffar först.

e. Oavsett b, får generalsekreteraren besluta att inte utse en skiljedomare om han anser att tvisten gäller transitering som är eller har varit föremål för tvistlösning enligt den procedur som anges i a till d, utan att dessa åtgärder lett till att tvisten lösts.

f. Stadgekonferensen skall anta standardföreskrifter avseende genomförande av förlikning och ersättning till skiljedomarna.

8. Ingenting i denna artikel skall begränsa de fördragsslutande parternas rättigheter och skyldigheter enligt internationell rätt, inbegripet internationell sedvanerätt, gällande bilaterala eller multilaterala överenskommelser, innefattande regler i fråga om undervattenskablar och undervattensrörledningar.

9. Denna artikel skall inte tolkas så att den tvingar en fördragsslutande part som inte har en viss, för transitering använd form av infrastruktur för energitransport, att vidta åtgärder enligt artikeln i fråga om den formen av infrastruktur. En sådan part måste emellertid rätta sig efter punkt 4.

10. För ändamålen i denna artikel avses med

a. transitering

i. transport genom en fördragsslutande parts område eller till eller från hamnanläggning inom dess område, för lastning eller urlastning, av energimaterial eller energiprodukter som har sitt ursprung i annan stats område och som är avsedda för tredje stats område, så länge antingen den andra eller den tredje staten är en fördragsslutande part, eller

ii. transport genom en fördragsslutande parts område av energimaterial och energiprodukter, som har sitt ursprung i annan fördragsslutande parts område och är avsedda för denna andra parts område, såvida inte båda parterna beslutar annat och formaliserar sitt beslut med hjälp av en gemensam registrering i bilaga N. Båda parterna får upphäva sin registrering i bilaga N genom en gemensam skriftlig anmälan om sina avsikter till sekretariatet, som skall

översända anmälan till alla fördragsslutande parter. Upphävandet träder i kraft fyra veckor efter parternas anmälan.

b.infrastruktur för energitransport: högtrycksrörledningar för gastransporter, högspänningsnät och högspänningsledningar för elenergi, rörledningar för transport av råolja, rörledningar för kolslam, rörledningar för oljeprodukter och fast infrastruktur av annat slag, som är särskilt avsedd för hantering av energimaterial och energiprodukter.

Artikel 8

Tekniköverföring

1.De fördragsslutande parterna är överens om att främja tillgång till och överföring av energiteknik på kommersiell och icke-diskriminerande grund för att främja effektiv handel med energimaterial och energiprodukter och investeringar och för att uppfylla stadgans mål med hänsyn till sina lagar och förordningar och till skyddet för immateriell egendom.

2.I enlighet härmed och i den omfattning det är nödvändigt för att uppfylla punkt 1, skall de fördragsslutande parterna undanröja befintliga hinder och inte skapa några nya för tekniköverföring inom området energimaterial och energiprodukter och hithörande utrustning och tjänster, dock med förbehåll för skyldigheter i fråga om icke-spridning och andra internationella åtaganden.

Artikel 9

Tillgång till kapital

1.De fördragsslutande parterna erkänner den betydelse som öppna kapitalmarknader har för att främja tillgången på kapital för finansiering av handel med energimaterial och energiprodukter och för att göra och medverka i investeringar i ekonomisk verksamhet inom energisektorn i andra fördragsslutande parters områden, särskilt i övergångsekonomier. Alla fördragsslutande parter skall därför sträva efter att skapa förutsättningar för tillträde till kapitalmarknaden för andra fördragsslutande parters företag och medborgare, för finansiering av handel med energimaterial och energiprodukter och för investeringar i ekonomisk verksamhet inom energisektorn i sådana fördragsslutande parters områden, på villkor som inte är mindre förmånliga än de som under samma omständigheter ges till de egna företagen och medborgarna eller

någon annan fördragsslutande parts eller tredje stats företag och medborgare, beroende på vilket som är förmånligast.

2.En fördragsslutande part får anta och upprätthålla program som ger tillgång till offentliga lån, bidrag, garantier eller försäkringar för underlättande av handel eller investeringar utomlands. Sådana möjligheter skall, i överensstämmelse med målen, begränsningarna och kriterierna för sådana program (inklusive alla mål, begränsningar och kriterier som gäller verksamhetsort för den som söker sådana möjligheter eller leveransort för varor eller tjänster, som tillhandahålls med stöd av någon sådan möjlighet), ställas till förfogande för investeringar i ekonomisk verksamhet inom andra fördragsslutande parter energisektor eller för finansiering av handel med energimaterial och energiprodukter med andra fördragsslutande parter.

3.De fördragsslutande parterna skall, vid genomförande av program för ekonomisk verksamhet inom energisektorn som syftar till att förbättra de avtalsslutande parternas ekonomiska stabilitet och investeringsklimat, söka att på lämpligt sätt främja berörda internationella finansiella institutioners verksamhet och dra fördel av deras expertkunskap.

4.Ingenting i denna artikel skall hindra

a.finansiella institutioner från att tillämpa sin egen praxis för beviljande av lån och säkerheter, grundade på marknadsprinciper och försiktighetshänsyn, eller

b.en fördragsslutande part från att vidta åtgärder

i.av försiktighetsskäl, inbegripet skydd för investerare, konsumenter, sparare, försäkringstagare eller för personer, gentemot vilka tillhandahållare av finansiella tjänster har förpliktelser som förvaltare; eller

ii.för att säkerställa integritet och stabilitet hos sina finansiella system och kapitalmarknader.

DEL III

FRÄMJANDE OCH SKYDD AV INVESTERINGAR

Artikel 10

Främjande, skydd och behandling av investeringar

1. Alla fördragsslutande parter skall i enlighet med bestämmelserna i detta fördrag främja och skapa stabila, rättvisa, förmånliga och klara villkor för andra avtalsslutande parters investerare för investeringar inom deras områden. Sådana villkor skall innefatta en förpliktelse att alltid ge investeringar som görs av investerare från andra fördragsslutande parter en skälig och rättvis behandling. Sådana investeringar skall också åtnjuta största möjliga skydd och säkerhet och ingen fördragsslutande part skall på något sätt genom oskäliga och diskriminerande åtgärder hindra deras drift, underhåll, användning, utnyttjande eller avyttrande. Sådana investeringar skall aldrig ges en behandling som är mindre förmånlig än den, som föreskrivs i internationell rätt, inbegripet fördragsenliga åtaganden. Alla fördragsslutande parter skall uppfylla alla de skyldigheter de åtagit sig gentemot en investerare eller en investering gjord av annan fördragsslutande parts investerare.

2. Alla fördragsslutande parter skall när det gäller att göra investeringar inom sina områden sträva efter att behandla investerare från andra fördragsslutande parter i enlighet med punkt 3.

3. För ändamålen i denna artikel, avses med behandling behandling som en fördragsslutande part ger och som inte är mindre förmånlig än den som samma part ger sina egna investerare eller investerare från annan fördragsslutande part eller någon tredje stat, beroende på vad som är mest förmånligt.

4. Ett kompletterande fördrag skall, i enlighet med villkor som skall läggas fast där, förpliktiga alla parter till fördraget att när det gäller investeringar inom deras områden ge andra parters investerare den behandling som beskrivits i punkt 3. Fördraget skall vara öppet för undertecknande av de stater och regionala organisationer för ekonomisk integration som undertecknat eller anslutit sig till detta fördrag. Förhandlingar om det kompletterande fördraget skall inledas senast den 1 januari 1995 så att det kan slutas senast den 1 januari 1998.

5. När det gäller att göra investeringar inom deras områden skall alla fördragsslutande parter sträva efter att

a. i största möjliga utsträckning begränsa undantagen från den behandling som beskrivits i punkt 3,

b.successivt avskaffa gällande begränsningar för investerare från andra fördragsslutande parter.

6.a.När det gäller att göra investeringar inom sitt område, får en fördragsslutande part när som helst frivilligt genom sekretariatet underrätta stadgekonferensen om sin avsikt att inte införa nya undantag från den behandling som beskrivits i punkt 3.

b.En fördragsslutande part får vidare när som helst göra ett frivilligt åtagande att, när det gäller att göra investeringar i några eller alla ekonomiska verksamheter inom energisektorn inom sitt område, ge andra fördragsslutande parter investerare den behandling som beskrivits i punkt 3. Sådana åtaganden skall meddelas till sekretariatet och förtecknas i bilaga VC och skall vara bindande enligt detta fördrag.

7.Alla fördragsslutande parter skall ge investeringar inom sina områden, som görs av andra fördragsslutande parter investerare, och verksamheter som drift, underhåll, användning, utnyttjande eller avyttrande i samband med dessa investeringar, en behandling som inte är mindre förmånlig än den som ges till investeringar som görs av de fördragsslutande parternas egna investerare eller av investerare från annan fördragsslutande part eller tredje stat och därtill hörande verksamheter, inklusive drift, underhåll, användning, utnyttjande eller avyttrande, beroende på vad som är mest förmånligt.

8.Formerna för tillämpning av punkt 7 med avseende på program som en fördragsslutande part använder för att tillhandahålla bidrag eller annat finansiellt stöd eller för att sluta avtal om forskning och utveckling av energiteknik, skall behandlas i det kompletterande fördrag som beskrivits i punkt 4. Alla fördragsslutande parter skall genom sekretariatet hålla stadgekonferensen informerad om de former som används för program som beskrivits i denna punkt.

9.Alla stater eller regionala organisationer för ekonomisk integration, som undertecknar eller ansluter sig till detta fördrag skall, den dag då de undertecknar fördraget eller deponerar sina anslutningsinstrument, lämna sekretariatet en rapport med sammanfattning av sina lagar, förordningar eller andra åtgärder beträffande

a.undantag från punkt 2, eller

b.program som avses i punkt 8.

De fördragsslutande parterna skall hålla sina rapporter aktuella genom att utan dröjsmål anmäla ändringar till sekretariatet. Stadgekonferensen skall regelbundet granska dessa rapporter.

När det gäller moment a får rapporterna utpeka delar av energisektorn där en fördragsslutande part behandlar investerare från andra fördragsslutande parter enligt vad som anges i punkt 3.

När det gäller moment b får stadgekonferensens granskning gälla sådana programs inverkan på konkurrens och investeringar.

10.Oavsett andra bestämmelser i denna artikel, skall behandling som beskrivs i punkterna 3 och 7 inte tillämpas på skydd av immateriella rättigheter som i stället skall behandlas enligt motsvarande bestämmelser i tillämpliga internationella avtal till skydd för immateriella rättigheter som respektive fördragsslutande part är part i.

11.För de ändamål som avses i artikel 26 och med förbehåll för vad som sägs i artikel 5.3 och 5.4, skall en fördragsslutande parts tillämpning av en handelsrelaterad investeringsåtgärd enligt artikel 5.1 och 5.2, på en investering gjord av annan fördragsslutande parts investerare innan åtgärden införs, betraktas som ett brott mot skyldigheter, som den förstnämnda fördragsslutande parten åtagit sig enligt denna del.

12.Alla fördragsslutande parter skall säkerställa att deras nationella lagar tillhandahåller effektiva medel för hävdande av rättsanspråk och upprätthållande av rättigheter som gäller investeringar, investeringsöverenskommelser och investeringstillstånd.

Artikel 11

Personal i nyckelställning

1.En fördragsslutande part skall, i överensstämmelse med sina lagar och förordningar beträffande fysiska personers inresa, vistelse och arbete, i positiv anda pröva ansökningar från annan fördragsslutande parts investerare och personal i nyckelställning, som är anställd av sådana investerare eller av investeringar som dessa gör, om tillstånd för inresa och tillfällig vistelse

inom dess område för att bedriva verksamheter förenade med investeringens görande eller utveckling, förvaltning, underhåll, användning och utnyttjande eller för avveckling av investeringar, inbegripet tillhandahållande av rådgivning eller särskilt viktiga tekniska tjänster.

2.En fördragsslutande part skall tillåta investerare från andra fördragsslutande parter, som har investeringar inom dess område, och investeringar från sådana investerare, att efter eget val anställa personer i nyckelställning, oberoende av nationalitet, under förutsättning att sådana nyckelpersoner har fått tillstånd för inresa, vistelse och arbete inom den förstnämnda fördragsslutande partens område och att anställningen i fråga står i överensstämmelse med villkor och tidsgränser som gäller det tillstånd, som givits sådan nyckelperson.

Prop. 1995/96:68

Bilaga

Artikel 12

Ersättning för förluster

1.Med undantag för fall där artikel 13 är tillämplig, skall alla fördragsslutande parter investerare, som lider förlust i fråga om en investering i annan fördragsslutande parts område på grund av krig eller annan väpnad konflikt, utlyst nationellt undantagstillstånd, civila oroligheter eller andra liknande händelser i området, när det gäller återställande, skadestånd, kompensation eller annan gottgörelse av den senare fördragsslutande parten ges den behandling som är mest förmånlig av de som den fördragsslutande parten i fråga beviljar andra investerare, oavsett om det rör sig om den fördragsslutande partens egna investerare eller investerare från annan fördragsslutande part eller investerare från tredje stat.

2.Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 skall en fördragsslutande parts investerare som, under någon av de situationer som avses där, lider en förlust inom annan fördragsslutande parts område, som uppstår på grund av att dess investering helt eller delvis

a.rekvireras av sistnämnda fördragsslutande parts väpnade styrkor eller myndigheter, eller

b.förstörs av sistnämnda fördragsslutande parts väpnade styrkor eller

myndigheter, trots att detta inte varit av nöden påkallat,

beviljas återställande eller ersättning, som i båda fallen skall vara prompt, adekvat och effektiv.

Artikel 13

Expropriation

1. Investeringar tillhörande investerare från en fördragsslutande part i annan fördragsslutande parts område skall inte nationaliseras, exproprieras eller göras till föremål för åtgärd eller åtgärder som har motsvarande verkan (i det följande kallad expropriation) med undantag för när sådan expropriation

a. motiveras av ett ändamål som ligger i det allmännas intresse,

b. är icke-diskriminerande,

c. utförs under iakttagande av gällande lag och

d. åtföljs av betalning av prompt, adekvat och effektiv ersättning.

Sådan ersättning skall motsvara det skäligena marknadsvärdet på den exproprierade investeringen vid tiden omedelbart innan expropriationen eller den nära förestående expropriationen blev känd på sådant sätt att den påverkade investeringens värde (i det följande kallat värderingsdagen).

Det skäligena marknadsvärdet skall på investerarens begäran uttryckas i en fritt konvertibel valuta och beräknas enligt den valda valutans marknadskurs på värderingsdagen. Ersättningen skall också omfatta ränta, enligt en kommersiell marknadsbaserad räntesats, från expropriationsdagen och till betalningsdagen.

2. Den berörda investeraren skall ha rätt, enligt lagstiftningen i den fördragsslutande part som företar expropriationen, till omgående prövning, inför rättslig eller annan behörig och självständig myndighet i denna fördragsslutande part, av sitt fall, av värderingen av investeringen och av betalningen av ersättning, i överensstämmelse med de principer som angivits i punkt 1.

3. För undanröjande av tvivel, skall expropriation omfatta situationer där en fördragsslutande part exproprierar tillgångar hos ett bolag eller företag inom

dess område, som en investerare från någon annan part har en investering i, inklusive genom aktieäggande.

Artikel 14

Transfereringar i samband med investeringar

1. När det gäller investeringar inom sina områden som görs av andra fördragsslutande parter investerare skall alla fördragsslutande parter garantera frihet att göra transfereringar till och från sina områden, inklusive transfereringar av

a. begynnelsekapital samt ytterligare kapital för underhåll och utveckling av en investering,

b. avkastningar,

c. betalningar enligt kontrakt, inklusive amortering på kapital och upplupen ränta i enlighet med ett låneavtal,

d. oförbrukade löner och andra ersättningar till personal som anställts från utlandet i samband med investeringen,

e. inkomster från försäljning eller likvidation av hela eller någon del av en investering,

f. betalningar som orsakas av en tvists lösning,

g. betalningar av ersättning enligt artiklarna 12 och 13.

2. Transfereringar enligt punkt 1 skall verkställas utan dröjsmål och (utom när det gäller avkastning in natura) i fritt konvertibel valuta.

3. Transfereringar skall ske till den marknadskurs som gäller för avistatransaktioner i den valuta som skall transfereras dagen då transfereringen görs. I avsaknad av en marknad för utländsk valuta skall den kurs användas, som senast gällde för inkommande investeringar, eller för konvertering av valutor till särskilda dragningsrätter, beroende på vad som är mest förmånligt för investeraren.

4. Oavsett vad som anges i punkterna 1-3, får de fördragsslutande parterna skydda fordringsägares rättigheter eller trygga uppfyllandet av lagar om emission, fondhandel och omsättning av värdepapper samt verkställande av domar i civila, administrativa eller straffrättsliga processer, genom att rättvist, icke-diskriminerande och i positiv anda tillämpa sina lagar och förordningar.

5. Trots punkt 2, får fördragsslutande parter som är stater som var konstituerande medlemmar av före detta Sovjetunionen, i överenskommelser sins emellan besluta att transfereringar av betalningar skall göras i dessa parter valutor, under förutsättning att sådana överenskommelser inte ger investeringar inom deras områden som görs av andra fördragsslutande parter investerare en mindre förmånlig behandling än den som beviljas investeringar av investerare i endera parten i sådana överenskommelser eller investeringar från investerare i tredje stat.

6. Trots punkt 1 b, får en fördragsslutande part begränsa transferering av avkastning in natura under omständigheter där den fördragsslutande parten, enligt artikel 29.2 a eller GATT och därtill hörande instrument, har tillstånd att begränsa eller förbjuda export eller försäljning för export av den produkt som avkastningen in natura består av, dock skall de fördragsslutande parterna tillåta transfereringar av avkastning in natura enligt bemyndigande eller specifikation i ett investeringsavtal, investeringstillstånd eller annan skriftlig överenskommelse som de ingått antingen med en investerare från annan fördragsslutande part eller dess investering.

Artikel 15

Subrogation

1. Om en fördragsslutande part eller ett av denne utsett organ (i det följande kallad skadeersättande part) gör en betalning enligt ett skadestånd eller en garanti som givits för en investering tillhörande en investerare (i det följande kallad den ersatta parten) i annan fördragsslutande parts (i det följande kallad värdparten) område, skall värdparten erkänna

a. överlåtelse till skadeersättande part av alla rättigheter och fordringar som avser investeringen och

b. skadeersättande parts rätt att utöva alla sådana rättigheter och driva sådana fordringar genom subrogation.

2. Den skadeersättande parten skall under alla omständigheter ha rätt till

a. samma behandling i fråga om de rättigheter och fordringar denne förvärvat eller erhållit genom överlåtelse enligt punkt 1 och

b. samma betalningar som följer av dessa rättigheter och fordringar,

som den ersatta parten enligt detta avtal hade rätt till avseende den berörda investeringen.

3. I ett förfarande enligt artikel 26 skall de fördragsslutande parterna inte, som försvar, motkrav, kvittningsrätt eller av annat skäl, hävda att skadestånd eller annan ersättning för hela eller del av den påstådda skadan har erhållits eller kommer att erhållas enligt en försäkring eller ett garantiavtal.

Prop. 1995/96:68

Bilaga

Artikel 16

Förhållande till andra överenskommelser

Om två eller flera fördragsslutande parter träffat en tidigare internationell överenskommelse, eller sluter en senare internationell överenskommelse med villkor som berör frågor som behandlas i del III eller V i detta fördrag,

1. skall ingenting i del III eller V i fördraget tolkas så, att det medger undantag från någon bestämmelse i fråga om sådana villkor i den andra överenskommelsen eller från rätt att kräva tvistlösning av frågan enligt den andra överenskommelsen, och

2. ingenting i den andra överenskommelsens villkor skall tolkas så, att det medger undantag från bestämmelserna i del III eller V i detta fördrag eller från rätt till tvistlösning enligt detta fördrag när det gäller dithörande frågor,

om dessa bestämmelser är mer förmånliga för investeraren eller investeringen.

Artikel 17

Undantag från tillämpning av del III under vissa förhållanden

De fördragsslutande parterna förbehåller sig rätten att neka förmåner enligt denna del till:

1.en juridisk enhet, om medborgarna i en tredje stat äger eller kontrollerar enheten och om enheten i fråga inte bedriver någon betydande affärsverksamhet i den del av den fördragsslutande partens område där den är organiserad eller

2.en investering, om den nekande fördragsslutande parten finner att investeringen tillhör en investerare i en tredje stat i förhållande till vilken den nekande parten

a.inte upprätthåller diplomatiska förbindelser, eller

b.vidtar eller upprätthåller åtgärder, som

i.förbjuder transaktioner med investerare från den staten, eller

ii.skulle brytas eller kringgås om förmånerna enligt denna del gavs till den statens investerare eller investeringar.

Prop. 1995/96:68

Bilaga

DEL IV

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

Artikel 18

Suveränitet över energiresurser

1.De fördragsslutande parterna erkänner statlig suveränitet och suveräna rättigheter över energiresurser. De bekräftar på nytt att dessa rättigheter måste utövas i enlighet med och under iakttagande av föreskrifter i internationell rätt.

2.Utan att påverka målen för främjande av tillgång till energiresurser och prospektering och utveckling av dem på kommersiell basis, skall fördraget inte

på något sätt inkräkta på de fördragsslutande parternas rättsregler rörande äganderätt till energiresurser.

3. Alla stater bibehåller i synnerhet rätten att besluta om vilka delar av deras områden som skall öppnas för prospektering och utveckling av deras energiresurser, om optimering av utvinning och takten i uttömning eller annat ianspråktagande, samt att bestämma och uppbära skatter, royalties eller annan ekonomiska ersättningar som skall erläggas för sådan prospektering och utvinning, liksom rätten att reglera miljö- och säkerhetsaspekter på prospektering, utvinning och användning inom deras områden och att delta i sådan prospektering och utvinning, bl.a. genom direkt medverkan av staten eller genom statliga företag.

4. De fördragsslutande parterna förbinder sig att underlätta tillgång till energiresurser, bl.a. genom att på icke-diskriminerande sätt och på grundval av offentliggjorda kriterier fördela tillstånd, koncessioner och kontrakt för prospektering eller för exploatering eller utvinning av energiresurser.

Artikel 19

Miljöaspekter

1. För att nå en hållbar utveckling och med hänsyn till sina skyldigheter enligt de internationella överenskommelser om miljön som de fördragsslutande parterna har anslutit sig till, skall var och en av dem sträva efter att på ett ekonomiskt effektivt sätt minimera skadliga miljöeffekter som kan uppstå antingen inom eller utanför deras områden som följd av verksamheter inom energicykeln i deras områden och ta erforderliga säkerhetshänsyn. I samband härmed skall de fördragsslutande parterna uppträda på ett kostnadseffektivt sätt. I sina politiska program och åtgärder skall de fördragsslutande parterna sträva efter att vidta förebyggande åtgärder för att förhindra eller minimera miljöförstöring. De fördragsslutande parterna är överens om att den som förorenar inom deras områden i princip skall bära kostnaderna för föroreningen, inklusive gränsöverskridande föroreningar, med vederbörlig hänsyn till det allmänna intresset och utan att snedvrیدا investeringar i energicykeln eller den internationell handeln. Varje fördragsslutande part skall i enlighet härmed

a.ta hänsyn till miljöaspekterna vid utformning och genomförande av sin energipolitik,

b.främja marknadsinriktad prisbildning och en bredare spegling av miljökostnader och miljövinster genom hela energicykeln,

c.i enlighet med artikel 34.4 stimulera till samarbete för förverkligande av stadgans miljömål och kring internationella miljönormer för energicykeln, som tar hänsyn till de fördragsslutande parternas inbördes skillnader i fråga om negativa effekter och kostnader för motåtgärder,

d.ta särskild hänsyn till förbättring av energieffektiviteten, till utveckling och användning av förnybara energikällor, till främjande av användning av renare drivmedel och till användning av teknik och tekniska metoder som minskar föroreningar,

e.främja insamling och utbyte mellan parterna av information om miljöanpassade och ekonomiskt effektiva energipolitiska åtgärder och kostnadseffektiva förfaranden och tekniska metoder,

f.främja allmänhetens medvetenhet om energisystemens miljöeffekter, om utrymmet för förebyggande eller minskning av deras negativa miljöeffekter och om de kostnader som är förenade med olika åtgärder för förebyggande eller minskning av sådana effekter,

g.främja och samarbeta i forskning, utveckling och tillämpning av teknik, metoder och processer, som är energieffektiva och miljömässigt skonsamma och som leder till en minskning av skadliga miljöeffekter i alla delar av energicykeln på ett ekonomiskt effektivt sätt.

h.främja förmånliga villkor för överföring och spridning av teknik, som är förenlig med ett ändamålsenligt och effektivt skydd för immateriell egendom,

i.främja en öppen värdering av miljöeffekterna av miljömässigt betydande projekt för energiinvesteringar i ett tidigt skede, innan beslut om projekten fattas, samt därpå följande övervakning av miljöeffekter,

j.främja medvetenhet och informationsutbyte på internationell nivå om parternas miljöprogram och miljönormer och om genomförande av dessa program och normer,

k.på begäran och inom ramen för tillgängliga resurser, delta i utveckling och genomförande av lämpliga miljöprogram hos de fördragsslutande parterna.

2. På begäran av en eller flera fördragsslutande parter, skall tvister rörande tillämpning eller tolkning av bestämmelserna i denna artikel, i den omfattning som förfaranden för bedömning av sådana tvister inte har etablerats i andra lämpliga internationella fora, prövas av stadgekonferensen i syfte att finna en lösning.

3. För ändamålen i denna artikel avses med

a. energicykeln: hela energikedjan inklusive verksamheter i samband med prospektering, efterforskning, utvinning, produktion, omvandling, lagring, transport, distribution och förbrukning av de olika energislagen samt behandling och omhändertagande av avfall samt nedmontering, nedläggning eller stängning av sådana verksamheter, för minimering av skadliga miljöeffekter,

b. miljöeffekt: alla effekter, som en given verksamhet har på miljön, inklusive mänsklig hälsa och säkerhet, flora, fauna, mark, luft, vatten, klimat, landskap och historiska monument eller andra byggnadsverk eller samspel mellan dessa faktorer, liksom även effekter på kulturarv eller socioekonomiska förhållanden som följer av förändringar av dessa faktorer,

c. förbättring av energieffektiviteten: åtgärder för att bibehålla samma utbyte (av en vara eller tjänst) utan försämring av dess kvalitet eller funktion, samtidigt som mängden energi som krävs för att åstadkomma samma resultat minskar,

d. kostnadseffektiv: att förverkliga ett givet mål till lägsta möjliga kostnad eller att nå största möjliga nytta till en given kostnad.

Artikel 20

Öppenhet

1. Lagar, förordningar, domstolsbeslut och administrativa beslut med allmän giltighet, som påverkar handeln med energimaterial och energiprodukter, ingår enligt artikel 29.2 a i de åtgärder, som omfattas av kraven på öppenhet i GATT och därtill hörande instrument.

2. Lagar, förordningar, domstolsbeslut och administrativa beslut med allmän giltighet, som införs av de fördragsslutande parterna, och gällande överenskommelser mellan parterna, som påverkar andra områden som täcks av detta

fördrag, skall också offentliggöras utan dröjsmål på sådant sätt att de fördragsslutande parterna och investerarna får kunskap om dem. Bestämmelserna i denna punkt skall inte tvinga någon fördragsslutande part att röja konfidentiella uppgifter som skulle förhindra upprätthållande av lag och ordning eller på annat sätt strida mot samhällets intresse eller skada investerarnas legitima affärsintressen.

3. Alla fördragsslutande parter skall utse ett eller flera informationskontor som önskemål om information om ovannämnda lagar, förordningar, domstolsbeslut och administrativa beslut skall ställas till och skall omgående meddela detta till sekretariatet. Uppgifter om informationskontoren skall tillhandahållas av sekretariatet på begäran.

Artikel 21

Beskattning

1. Om inte annat anges i denna artikel, skall ingenting i fördraget skapa rättigheter eller ålägga skyldigheter i fråga om de fördragsslutande parternas beskattningsåtgärder. Om det skulle finnas någon motsägelse mellan denna artikel och andra bestämmelser i fördraget, skall denna artikel ta över.

2. Artikel 7.3 skall gälla andra beskattningsåtgärder än de som avser skatt på inkomst eller på förmögenhet, dock skall den inte tillämpas på

a. en förmån, som en fördragsslutande part beviljar i enlighet med skattebestämmelserna i konventioner, avtal eller överenskommelser som beskrivs i punkt 7 a ii eller

b. beskattningsåtgärder som syftar till att säkerställa en effektiv uppbörd av skatter, med undantag för när en fördragsslutande parts åtgärder godtyckligt diskriminerar energimaterial och energiprodukter, som kommer från eller är avsedda för annan fördragsslutande parts område eller godtyckligt begränsar förmåner som beviljats enligt artikel 7.3.

3. Artiklarna 10.2 och 10.7 skall gälla för de fördragsslutande parternas andra beskattningsåtgärder än de som avser skatt på inkomst eller på förmögenhet, dock skall sådana bestämmelser inte gälla för

a. att införa mest gynnad nations skyldigheter i fråga om förmåner som de

fördragsslutande parterna beviljat enligt skatteregler i konventioner, avtal eller arrangemang som beskrivits i punkt 7 a ii, eller som följer av medlemskap i en regional organisation för ekonomisk integration eller

b. beskattningsåtgärder som syftar till att säkerställa en effektiv uppbörd av skatter, med undantag för när åtgärden godtyckligt diskriminerar annan fördragsslutande parts investerare eller godtyckligt begränsar förmåner, som beviljats enligt investeringsbestämmelserna i detta fördrag.

4. Artikel 29.2-29.6 skall gälla andra beskattningsåtgärder än de som avser skatt på inkomst eller på förmögenhet.

5.a. Artikel 13 skall gälla skatter.

b. När en fråga uppstår enligt artikel 13, och i den utsträckning frågan gäller om en skatt är att betrakta som expropriation eller om en skatt som påstås vara expropriation är diskriminerande, skall följande bestämmelser gälla:

i. Den investerare eller fördragsslutande part som hävdar expropriation skall hänskjuta frågan huruvida skatten är en expropriation eller om den är diskriminerande till berörd behörig myndighet avseende skatter. Om investeraren eller den fördragsslutande parten inte gör detta, skall de organ som skall lösa tvister enligt artikel 26.2 c eller 27.2 överlämna ärendet till berörda behöriga myndigheter avseende skatter.

ii. Behöriga myndigheter avseende skatter skall inom sex månader efter det att de fått ärendet söka lösa tvisten. När det gäller frågor om icke-diskriminering skall behöriga myndigheter avseende skatter tillämpa bestämmelserna om icke-diskriminering i berört skatteavtal eller, om sådana bestämmelser inte finns i avtal som är tillämpliga på skatten, eller om inget sådant skatteavtal gäller mellan berörda parter, skall de behöriga myndigheterna avseende skatter tillämpa principerna om icke-diskriminering enligt modellen för skatteavtal beträffande inkomst och förmögenhet inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD).

iii. Organ som anmodas lösa tvister enligt artikel 26.2 c eller 27.2 får ta hänsyn till de slutsatser som de behöriga myndigheterna avseende skatter nått vid prövning av om skatten är en expropriation. Sådana organ skall ta hänsyn till varje slutsats som de behöriga myndigheterna avseende skatter nått inom sexmånadersperioden som anges i moment b ii i fråga om huruvida skatten är diskriminerande. De får också ta hänsyn till slutsatser, som de behöriga

myndigheterna avseende skatter dragit efter sexmånadersperiodens slut.

iv. Inblandning av de behöriga myndigheterna avseende skatter efter den sexmånadersperiod som avses i moment b ii får under inga förhållanden innebära att förfarandena enligt artiklarna 26 och 27 försenas.

6. För undvikande av tvivel skall artikel 14 inte begränsa de fördragsslutande parternas rätt att ta ut eller uppbära en skatt genom avdrag eller på annat sätt.

7. Vid tillämpningen av denna artikel skall

a. begreppet beskattningsåtgärd omfatta

i. alla skattebestämmelser som ingår i den nationella lagstiftningen i en fördragsslutande part eller en politisk underavdelning eller en lokal myndighet inom denna part och

ii. alla skattebestämmelser i konventioner för undvikande av dubbelbeskattning eller i andra internationella avtal eller arrangemang som den fördragsslutande parten är bunden av.

b. Som skatter på inkomst eller förmögenhet skall alla skatter betraktas, som tas ut på hela eller delar av inkomsten eller förmögenheten, inklusive skatter på vinster från försäljning av egendom, skatter på dödsbon, arv och gåvor eller i huvudsak liknande skatter, skatter på företagens totala lönesummor samt skatter på värdestegring.

c. behörig myndighet avseende skatter avser behörig myndighet enligt ett gällande dubbelbeskattningsavtal mellan de fördragsslutande parterna eller, när inget sådant avtal finns, ministern eller ministeriet, som ansvarar för skatter eller deras bemyndigade företrädare.

d. För undvikande av tvivel förklaras att begreppen skattebestämmelser och skatter inte omfattar tullavgifter.

Artikel 22

Statliga företag och företag med särskilda förmåner

1. Alla fördragsslutande parter skall säkerställa att statliga företag som de har eller upprättar skall bedriva sin verksamhet avseende försäljning eller tillhandahållande av varor och tjänster inom deras områden på ett sätt som är förenligt med de fördragsslutande parternas åtaganden enligt del III i detta fördrag.

2. Ingen fördragsslutande part skall uppmana till eller kräva av ett sådant statligt företag att det skall bedriva sin verksamhet inom dess område på sätt som är oförenligt med partens åtaganden enligt andra bestämmelser i detta fördrag.

3. Alla fördragsslutande parter skall, om de inrättar eller behåller en instans och anförtrot denna reglerande eller administrativa befogenheter eller andra myndighetsbefogenheter, säkerställa att denna instans utövar sina befogenheter på ett sätt som är förenligt med partens åtaganden enligt detta fördrag.

4. Ingen fördragsslutande part skall uppmuntra till eller kräva att en instans, som den ger exklusiva eller särskilda förmåner, bedriver sin verksamhet inom dess område på ett sätt som är oförenligt med partens åtaganden enligt detta fördrag.

5. För ändamålen i denna artikel används begreppet instans för alla slags företag, myndigheter eller andra organisationer eller individer.

Artikel 23

Regionala och lokala myndigheters iakttagande av bestämmelserna

1. De fördragsslutande parterna har enligt detta fördrag fullt ansvar för iakttagande av alla bestämmelser i fördraget och skall vidta alla rimliga åtgärder som står till förfogande för att säkerställa att även regionala och lokala regeringar och myndigheter inom deras respektive områden uppfyller bestämmelserna.

2. Bestämmelserna för tvistlösning i delarna II, IV och V i detta avtal får åberopas beträffande åtgärder som har vidtagits av regionala eller lokala regeringar eller myndigheter inom en fördragsslutande parts område och som påverkar vederbörande fördragsslutande parts uppfyllande av fördragets bestämmelser.

Artikel 24

Undantag

1.Denna artikel skall inte gälla artiklarna 12, 13 och 29.

2.Andra bestämmelser i detta avtal än

a.de som avses i punkt 1 och

b.avtalets del III när det gäller moment i nedan

skall inte hindra de fördragsslutande parterna från att besluta om eller genomföra åtgärder, som

i.är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa,

ii.är avgörande för anskaffning eller distribution av energimaterial och energiprodukter i bristsituationer föranledda av orsaker utanför de fördragsslutande parternas kontroll, under förutsättning att åtgärderna är förenliga med de principer som säger att

alla andra fördragsslutande parter har rätt till en rättvis andel av den internationella tillgången till sådana energimaterial och energiprodukter och

sådana åtgärder som är förenliga med detta fördrag skall avbrytas så snart som de förhållanden som motiverat dem inte längre råder, eller

iii)är utformade för att gynna investerare som tillhör ursprungsbefolkning eller socialt eller ekonomiskt missgynnade individer eller grupper eller deras investeringar och som anmälts till sekretariatet som sådana, under förutsättning att åtgärderna

inte har avgörande betydelse för den berörda partens ekonomi och

inte diskriminerar mellan investerare från annan part och sådana investerare från den fördragsslutande part som vidtar åtgärderna, som inte tillhör den avsedda målgruppen,

under förutsättning att ingen sådan åtgärd utgör en dold begränsning av ekonomisk verksamhet inom energisektorn, eller en godtycklig eller ooberättigad

diskriminering mellan de fördragsslutande parterna eller mellan de fördragsslutande parternas investerare eller andra intressenter. Sådana åtgärder skall vara vederbörligen motiverade och får inte, i större omfattning än vad som är absolut nödvändigt för att nå angivna mål, upphäva eller minska någon förmån som en eller flera andra fördragsslutande parter rimligen kan förvänta sig enligt detta fördrag.

3. Andra bestämmelser i detta fördrag än de som avses i punkt 1 skall inte tolkas så att de hindrar de fördragsslutande parterna från att vidta åtgärder, som de finner vara nödvändiga

a. till skydd för deras väsentliga säkerhetsintressen, inklusive åtgärder som

i) har samband med tillförsel av energimaterial och energiprodukter till militära anläggningar eller

ii) vidtas i krigstid, under väpnad konflikt eller annan kris i de internationella förbindelserna,

b. för genomförandet av nationell politik avseende icke-spridning av kärnvapen eller andra nukleära explosiva anordningar eller för att uppfylla åtaganden enligt fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen, riktlinjerna för tillhandahållande av kärnteknik och andra internationella åtaganden eller överenskommelser avseende icke-spridning av kärnteknik, eller

c. för upprätthållande av den allmänna ordningen.

Sådana åtgärder får inte utgöra en dold begränsning av transitering.

4. Bestämmelserna i detta fördrag som ger behandling som mest gynnad nation skall inte tvinga någon fördragsslutande part att ge andra fördragsslutande parter investerare preferensbehandling, som

a. följer av den fördragsslutande partens medlemskap i ett frihandelsområde eller en tullunion eller

b. ingår i ett bilateralt eller multilateralt avtal om ekonomiskt samarbete mellan stater som varit konstituerande medlemmar av förutvarande Sovjetunionen i avvaktan på en definitiv utformning av dessa staters ömsesidiga ekonomiska förbindelser.

Artikel 25

Avtal om ekonomisk integration

1. Bestämmelserna i detta fördrag skall inte tolkas så, att en fördragsslutande part som även är part i ett avtal om ekonomisk integration (i det följande kallad AEI), har skyldighet att genom behandling som mest gynnad nation låta en annan fördragsslutande part som inte är part i samma AEI åtnjuta preferensbehandling, som gäller mellan parterna i detta AEI därför att de är AEI-parter.

2. För ändamålen i punkt 1 avses med AEI ett avtal som i väsentlig omfattning liberaliserar bl.a. handel och investeringar genom att föreskriva frånvaro eller undanröjande av praktiskt taget all diskriminering mellan eller bland avtalets parter genom avskaffande av befintliga diskriminerande åtgärder eller förbud mot nya eller mer diskriminerande åtgärder, antingen i samband med att avtalet träder i kraft eller på grundval av en rimlig tidsplan.

3. Denna artikel skall inte påverka tillämpningen av GATT och därtill hörande instrument enligt artikel 29.

DEL V

TVISTLÖSNING

Artikel 26

Lösning av tvister mellan en investerare och en fördragsslutande part

1. Tvister mellan en fördragsslutande part och en investerare från annan fördragsslutande part om en investering som den senare gjort i den förstnämndes område och som gäller påstått brott mot ett av den fördragsslutande partens åtaganden enligt del III skall, om möjligt, lösas i godo.

2. Om sådana tvister inte kan lösas enligt punkt 1 inom tre månader från den dag då en av de tvistande parterna begärde lösning i godo, får investeraren välja att hänskjuta den för lösning

a. till allmänna domstolar eller förvaltningsdomstolar hos den fördragsslutande

part som är part i tvisten,

b.i överensstämmelse med något tidigare överenskommet, tillämpligt förfarande för tvistlösning, eller

c.i enlighet med följande punkter i denna artikel.

3.a.Med förbehåll endast för punkt b och c medger alla fördragsslutande parter härmed villkorslöst att en tvist överlämnas för internationell skiljedom eller förlikning i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.

b.i.De fördragsslutande parterna som förtecknats i bilaga ID ger inget sådant villkorslöst godkännande om investeraren tidigare hänskjutit tvisten enligt punkterna 2 a eller 2 b.

ii.För att möjliggöra insyn skall alla fördragsslutande parter, som är förtecknade i bilaga ID, lämna en skriftlig förklaring om sin politik, sina förfaranden och sina villkor i dessa ärenden till sekretariatet, senast den dag då deras ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument deponeras i enlighet med artikel 39 eller vid deposition av deras anslutningsinstrument enligt artikel 41.

c.En fördragsslutande part som förtecknats i bilaga IA ger inget sådant villkorslöst godkännande rörande tvister som uppstår beträffande sista meningen i artikel 10.1.

4.Om en investerare väljer att hänskjuta tvisten för lösning enligt punkt 2 c, skall investeraren dessutom lämna sitt skriftliga godkännande av att tvisten överlämnas till

a.i.det internationella centralorganet för biläggande av investeringstvister, som upprättats enligt konventionen om biläggande av investeringstvister mellan stater och medborgare i andra stater, öppnad för undertecknande i Washington den 18 mars 1965 (i det följande kallad ICSID-konventionen) om den fördragsslutande part som investeraren tillhör och den fördragsslutande parten i tvisten båda är parter i ICSID-konventionen, eller

ii.det internationella centralorganet för biläggande av investeringstvister, som upprättats enligt den konvention som nämns i moment a i, enligt reglerna för den kompletterande faciliteten för centralorganets handläggning av rättsliga förfa-

randen (i det följande kallade reglerna för den kompletterande faciliteten) om den fördragsslutande parten som investeraren tillhör eller den fördragsslutande parten i tvisten, dock inte båda, är part i ICSID-konventionen.

b.en enda skiljedomare eller en ad hoc-skiljedomstol tillsatt enligt reglerna för skiljedom utfärdade av Förenta nationernas kommission för internationell handelsrätt (i det följande kallad UNCITRAL), eller

c.ett skiljedomsförfarande enligt skiljedomsinstitutet vid Stockholms handelskammare.

5.a.Medgivande enligt punkt 3 skall tillsammans med skriftligt godkännande från investeraren enligt punkt 4 anses tillgodose kraven på

i.skriftligt medgivande från parterna i en tvist enligt kapitel II i ICSID-konventionen och reglerna för den kompletterande faciliteten,

ii.en skriftlig överenskommelse enligt artikel II i Förenta nationernas konvention om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar, upprättad i New York den 10 juni 1958 (i det följande kallad New York-konventionen) och

iii.att parterna i ett avtal skriftligt har kommit överens om detta enligt artikel 1 i UNCITRAL:s skiljedomsregler.

b.Skiljedomsförfarande enligt denna artikel skall på begäran av endera parten i tvisten hållas i en stat som är part i New York-konventionen. Rättsanspråk som överlämnas för skiljedom enligt konventionen skall anses ha uppstått inom ramen för affärsmässiga förbindelser eller transaktioner enligt artikel I i denna konvention.

6.Skiljedomstol tillsatt enligt punkt 4 skall besluta i de frågor som tvisten gäller i överensstämmelse med detta avtal och tillämpliga regler och principer i internationell rätt.

7.En investerare, som inte är fysisk person, och som har samma nationalitet som en fördragsslutande part som är part i tvisten den dag då skriftligt medgivande enligt punkt 4 lämnades och som, innan en tvist mellan investeraren och den fördragsslutande parten uppstår, kontrolleras av investerare från annan fördragsslutande part, skall för de ändamål som avses i artikel 25.2 b i ICSID-konventionen behandlas som medborgare i annan avtalsstat och skall för

ändamålen i artikel 1.6 i reglerna för den kompletterande faciliteten betraktas som medborgare i annan stat .

8.Skiljedomar, som även kan innehålla beslut om tillerkännande av ränta, skall vara slutgiltiga och bindande för parterna i tvisten. Skiljedom rörande en åtgärd vidtagen av en regional regering eller myndighet i en tvistande fördragsslutande part skall innehålla beslut om att den parten får betala ekonomiskt skadestånd i stället för annan beslutad gottgörelse. Alla parter skall utan dröjsmål verkställa sådana skiljedomar och vidta åtgärder för en effektiv verkställighet av dem inom sina områden.

Artikel 27

Lösning av tvister mellan de fördragsslutande parterna

1.De fördragsslutande parterna skall sträva efter att lösa tvister om tillämpning eller tolkning av detta fördrag på diplomatisk väg.

2.Om en tvist inte inom rimlig tid lösts enligt punkt 1, får endera parten i tvisten, såvida inte annat lagts fast i detta fördrag eller avtalats skriftligt mellan parterna och med undantag för tvist om tillämpning och tolkning av artikel 6 eller artikel 19 eller, för fördragsslutande parter förtecknade i bilaga 1A, tvist om den sista meningen i artikel 10.1, efter skriftlig anmälan till den andra parten i tvisten hänskjuta frågan till en ad hoc-skiljedomstol enligt denna artikel.

3.En sådan ad hoc-skiljedomstol skall tillsättas enligt följande:

a.Den fördragsslutande part som inleder förfarandet skall utse en medlem i domstolen och meddela den andra fördragsslutande parten i tvisten om detta inom 30 dagar efter det att denne mottagit anmälan enligt punkt 2,

b.Inom 60 dagar från mottagandet av skriftlig anmälan enligt punkt 2 skall den andra fördragsslutande parten, som är part i tvisten, utse en medlem. Om detta inte sker inom föreskriven tid får den fördragsslutande part som inlett förfarandet inom 90 dagar från mottagandet av skriftlig anmälan enligt punkt 2, begära att utnämning görs enligt d.

c.En tredje medlem, som inte får vara medborgare i fördragsslutande part som är part i tvisten, skall utses av de båda tvistande parterna. Den medlemmen skall

vara domstolens ordförande. Om parterna, inom 150 dagar efter mottagande av anmälan enligt punkt 2, inte förmått komma överens om utnämning av en tredje medlem, skall utnämningen ske enligt d, på begäran av endera parten lämnad inom 180 dagar efter mottagandet av anmälan,

d. Utnämningar som begärts enligt detta moment skall göras av generalsekreteraren för den permanenta skiljedomstolen inom 30 dagar från mottagandet av en begäran härom. Om generalsekreteraren är förhindrad att utföra denna uppgift, skall utnämningen göras av byråns förste sekreterare. Om denne i sin tur är förhindrad att utföra uppgiften skall utnämningen göras av den äldste ställföreträdaren,

e. Utnämningar som görs enligt moment a till d skall ta hänsyn till kandidaternas kvalifikationer och erfarenhet, särskilt i frågor som omfattas av detta fördrag.

f. Om de fördragsslutande parterna inte kommit överens om motsatsen, skall UNCITRAL:s skiljedomregler tillämpas, i den mån de inte jämkats av de fördragsslutande parter, som är parter i tvisten, eller av skiljedomarna. Domstolen skall fälla sina avgöranden genom majoritetsbeslut bland medlemmarna.

g. Domstolen skall besluta i tvisten i enlighet med detta fördrag och tillämpliga regler och principer i internationell rätt.

h. Skiljedomen skall vara slutgiltig och bindande för de fördragsslutande parter som är parter i tvisten.

i. Om en domstol, som fattar beslut i skiljedom, finner att en åtgärd vidtagen av en regional eller lokal regering eller myndighet inom område som tillhör en fördragsslutande part som förtecknats i bilaga P, del I, inte är förenlig med detta fördrag, får båda parterna i tvisten åberopa bestämmelserna i bilaga P, del II.

j. Domstolens kostnader, inklusive ersättningen till dess medlemmar, skall till lika delar täckas av de fördragsslutande parter, som är parter i tvisten. Domstolen får emellertid efter eget skön besluta att en högre andel av kostnaderna skall betalas av den ene av de fördragsslutande parter som är part i tvisten.

k. Såvida inte de fördragsslutande parter som är parter i tvisten kommer överens om annat, skall domstolen ha sitt säte i Haag och använda lokaler och resurser tillhörande den permanenta skiljedomstolen.

I. En kopia av skiljedomen skall deponeras hos sekretariatet, som skall hålla den tillgänglig för alla intresserade.

Artikel 28

Icke-tillämpning av artikel 27 på vissa tvister

En tvist mellan de fördragsslutande parterna, som gäller tillämpning eller tolkning av artiklarna 5 eller 29, skall inte lösas enligt artikel 27 såvida inte de fördragsslutande parter, som är parter i tvisten, kommer överens om det.

Prop. 1995/96:68

Bilaga

DEL VI

ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Artikel 29

Interimsbestämmelser för handelsrelaterade frågor

1. Bestämmelserna i denna artikel skall gälla handel med energimaterial och energiprodukter så länge som en fördragsslutande part inte är fördragsslutande part i GATT och därtill hörande instrument.

2.a. Handel med energimaterial och energiprodukter mellan fördragsslutande parter där åtminstone den ena inte är fördragsslutande part i GATT eller ett berört därtill hörande instrument, skall, med förbehåll för moment b och c och undantagen och reglerna i Bilaga G, regleras av bestämmelserna i GATT 1947 och därtill hörande instrument som gällde den 1 mars 1994 och tillämpades av GATT-parterna inbördes med avseende på energimaterial och energiprodukter, som om alla parter vore parter i GATT 1947 och därtill hörande instrument.

b. Sådan handel, som bedrivs av en fördragsslutande part, som är en stat som varit konstituerande medlem av förutvarande Sovjetunionen, får i stället, med förbehåll för bestämmelserna i bilaga TFU, regleras i en överenskommelse mellan två eller flera sådana stater till den 1 december 1999 eller tills dess den berörda parten får tillträde till GATT, beroende på vilket som inträffar först.

c. När det gäller handel mellan två parter i GATT, skall moment a inte gälla om en av dem inte är part i GATT 1947.

3. Alla signatärer av detta fördrag och alla stater eller regionala organisationer för ekonomisk integration, som ansluter sig till detta fördrag, skall den dag då denna undertecknar eller deponerar sitt anslutningsinstrument ge sekretariatet en lista över alla tullar och andra avgifter, som tas ut på energimaterial och energiprodukter vid import- eller exporttillfället, med uppgift om nivån på sådana tullar eller avgifter som tillämpas dagen för undertecknande eller deposition. Alla ändringar av sådana tullar eller avgifter skall anmälas till sekretariatet, som skall underrätta de fördragsslutande parterna om dem.

4. Alla fördragsslutande parter skall sträva efter att inte höja tullar eller andra avgifter, som tas ut i samband med import eller export

a. när det gäller import av energimaterial och energiprodukter som beskrivs i del I i listan för vederbörande fördragsslutande part i GATT som avses i artikel II i GATT, över den nivå, som lagts fast i den listan, om den fördragsslutande parten är part i GATT,

b. när det gäller export och, när det rör sig om en fördragsslutande part som inte är part i GATT, import av energimaterial och energiprodukter utöver den nivå som senast anmälts till sekretariatet, såvida inte annat medges enligt bestämmelserna i punkt 2 a.

5. En fördragsslutande part får höja sådana tullar eller andra avgifter över den nivå som anges i punkt 4 endast om

a. det gäller en tull eller annan avgift, som tas ut vid import, när en sådan åtgärd inte strider mot andra tillämpliga bestämmelser i GATT än bestämmelserna i GATT 1947 och därtill hörande instrument förtecknade i bilaga G, och motsvarande bestämmelser i GATT 1994 och därtill hörande instrument, eller

b. vederbörande part, så långt den egna lagstiftningen tillåter, anmält sitt förslag till sådan ökning till sekretariatet och givit andra berörda fördragsslutande parter rimliga möjligheter till samråd om förslaget och tagit hänsyn till anmärkningar från dessa parter.

6. Signatärerna åtar sig att senast den 1 januari 1995, och i syfte att nå en

överenskommelse före den 1 januari 1998, beroende på vad som är lämpligt i ljuset av utvecklingen inom världshandelssystemet, inleda förhandlingar om ändring av detta avtal som, beroende på de villkor som där läggs fast, skall förpliktiga de fördragsslutande parterna att inte höja sådana tullar eller avgifter utöver den nivå som anges i ändringen.

7. Bilaga D skall gälla för tvister om uppfyllandet av bestämmelserna för handeln enligt denna artikel och, såvida inte båda fördragsslutande parter avtalar annat, för tvister som gäller uppfyllandet av artikel 5 mellan fördragsslutande parter där minst en inte är part i GATT, dock att bilaga D inte skall gälla någon tvist mellan fördragsslutande parter, som uppstår beträffande ett avtal som

a. har anmälts i enlighet med och som uppfyller alla andra krav i moment 2 b och bilaga TFU, eller

b. upprättar ett frihandelsområde eller en tullunion enligt artikel XXIV i GATT.

Artikel 30

Utveckling av internationella handelsöverenskommelser

De fördragsslutande parterna åtar sig att, i ljuset av resultaten av Uruguay-rundan för förhandlingar om multilateral handel som i första hand kommit till uttryck i slutprotokollet upprättat i Marrakesh den 15 april 1994, senast den 1 juli 1995 eller när detta fördrag träder i kraft, beroende på vilket som inträffar senast, börja överväga lämpliga förändringar av detta fördrag i syfte att de skall antas av stadgekonferensen.

Artikel 31

Energianknuten utrustning

Den provisoriska stadgekonferensen skall vid sitt första möte påbörja undersökning av möjligheterna att inlemma energianknuten utrustning i handelsbestämmelserna i detta fördrag.

Artikel 32

Övergångsbestämmelser

Med hänsyn till behovet av tid för anpassning till marknadsekonomins krav, får en fördragsslutande part som förtecknats i bilaga T tillfälligt skjuta upp det fullständiga uppfyllandet av sina skyldigheter enligt en eller flera av de följande bestämmelserna i detta avtal, med förbehåll för villkoren i punkterna 3-6:

Artikel 6.2 och 6.5

Artikel 7.4

Artikel 9.1

Artikel 10.7, särskilda åtgärder

Artikel 14.1 d, enbart rörande transferering av oförbrukade löner

Artikel 20.3

Artikel 22.1 och 22.3

2. Andra fördragsslutande parter skall bistå en fördragsslutande part som, i överensstämmelse med punkt 1, uppskjutit ett fullständigt uppfyllande av sina åtaganden, att skapa de förutsättningar som är nödvändiga för att ett sådant uppskjutande skall kunna avslutas. Detta bistånd får ges i den form parterna anser bäst svara mot de behov som anmälts enligt punkt 4 c, inklusive, där så är lämpligt, genom bilaterala eller multilaterala avtal.

3. Tillämpliga bestämmelser, olika steg mot full tillämpning av var och en av dem, åtgärder som skall vidtas och datum för dessa eller, undantagsvis, eventuella händelser som erfordras för att varje steg skall kunna uppfyllas och åtgärder vidtas, är förtecknade i bilaga T för alla fördragsslutande parter som åberopar övergångsbestämmelser. Alla sådana parter skall vidta den åtgärd som förtecknats före den dag som i bilaga T angivits för berörd bestämmelse och steg. Fördragsslutande parter som tillfälligt skjutit upp fullständigt uppfyllande enligt punkt 1 förbinder sig att helt uppfylla sådana skyldigheter senast den 1 juli 2001. Om en fördragsslutande part, på grund av särskilda omständigheter, skulle anse det nödvändigt att begära att sådant tillfälligt uppskjutande förlängs eller att ytterligare tillfälligt uppskjutande införs, som inte tidigare förtecknats i bilaga T, skall beslutet om ändring av bilaga T fattas av stadgekonferensen.

4.En fördragsslutande part som åberopat övergångsbestämmelser skall minst var tolfte månad till sekretariatet anmäla

a.genomförande av de åtgärder som angivits i dess bilaga T och alla allmänna framsteg mot fullt uppfyllande,

b.framsteg mot fullt uppfyllande som den fördragsslutande parten räknar med att göra under de kommande 12 månaderna, problem som väntas och förslag till åtgärder som planeras för att lösa dessa,

c.behovet av tekniskt bistånd för att underlätta fullföljandet av de steg som i bilaga T angivits som nödvändiga för fullständigt uppfyllande av detta fördrag, eller för att lösa problem som anmälts enligt moment b samt för att främja andra nödvändiga marknadsinriktade reformer och modernisering av energisektorn,

d.alla tänkbara behov av att göra en begäran av det slag som avses i punkt 3.

5.Sekretariatet skall

a.delge anmälningar enligt punkt 4 till alla fördragsslutande parter,

b.informera om och aktivt främja sammankopplingen av behov av och erbjudanden om tekniskt bistånd enligt punkt 2 och punkt 4 c, varvid befintliga system inom andra internationella organisationer bör utnyttjas där det är lämpligt,

c.vid slutet av varje sexmånadersperiod tillställa alla fördragsslutande parter en sammanfattning av anmälningar enligt punkt 4 a och 4 d.

6.Stadgekonferensen skall årligen granska de fördragsslutande parternas framsteg mot tillämpning av bestämmelserna i denna artikel och samordningen av behov av och erbjudanden om tekniskt bistånd enligt punkterna 2 och 4 c. I samband med granskningen får konferensen besluta att vidta lämpliga åtgärder.

DEL VII

STRUKTURELLA OCH INSTITUTIONELLA FÖRHÅLLANDEN

Artikel 33

Protokoll och förklaringar till energistadgan

1. Stadgekonferensen får lämna bemyndigande till förhandlingar om ett antal protokoll och förklaringar till energistadgan i syfte att uppfylla stadgans mål och principer.

2. Alla stadgans signatärer får delta i sådana förhandlingar.

3. En stat eller regional organisation för ekonomisk integration får inte vara part i ett protokoll eller en förklaring såvida den inte samtidigt är, eller blir signatärer av stadgan och fördragsslutande part i detta fördrag.

4. Med förbehåll för punkterna 3 och 6 a, skall slutbestämmelser som gäller ett protokoll läggas fast i det protokollet.

5. Ett protokoll skall endast gälla för fördragsslutande parter som samtycker till att vara bundna av det och skall inte inkräkta på de rättigheter och skyldigheter, som tillkommer fördragsslutande parter som inte är parter i protokollet.

6.a. Ett protokoll får anvisa uppgifter för stadgekonferensen och sekretariatet, på villkor att detta inte sker genom ändring av ett protokoll med mindre än att ändringen godkänns av stadgekonferensen. Konferensens godkännande får inte vara underkastat bestämmelser i protokoll som grundas på bemyndigande enligt moment b.

b. Ett protokoll som behandlar frågor som skall beslutas av stadgekonferensen får, med förbehåll för punkt 6 a, i samband därmed ange

i) andra regler för omröstning än de som anges i artikel 36,

ii) att bara parter i protokollet skall anses som fördragsslutande parter för de ändamål som avses i artikel 36 eller vara röstberättigade enligt reglerna i det protokollet.

Artikel 34

Energistadgekonferensen

1. De fördragsslutande parterna skall regelbundet mötas i energistadgekonferensen

(i det följande kallad stadgekonferensen) där alla fördragsslutande parter skall ha rätt att ha en företrädare. Ordinarie möten skall hållas med mellanrum som beslutas av stadgekonferensen.

2.Stadgekonferensen får hålla extraordinära möten vid tidpunkter som beslutas av konferensen eller på skriftlig begäran från en fördragsslutande part under förutsättning att begäran får stöd av minst en tredjedel av parterna senast sex veckor efter det att sekretariatet underrättat parterna om den.

3.Stadgekonferensens uppgifter skall vara att:

a.utföra de åligganden som den givits enligt detta fördrag och dess protokoll,

b.bevaka och underlätta tillämpningen av stadgans principer och bestämmelserna i detta fördrag och dess protokoll,

c.i enlighet med detta fördrag och protokollen, underlätta samordning av ändamålsenliga allmänna åtgärder för att uppfylla stadgans principer,

d.pröva och fastställa sekretariatets arbetsprogram,

e.pröva och godkänna sekretariatets årliga räkenskaper och budget,

f.pröva och godkänna eller anta villkor i högkvartersavtal eller andra avtal, inbegripet privilegier och immuniteter som anses nödvändiga för stadgekonferensen och sekretariatet,

g.stimulera till samarbetsansträngningar, som syftar till att underlätta och främja marknadsinriktade reformer och modernisering av energisektorn i de länder i centrala och östra Europa och förutvarande Sovjetunionen som befinner sig i en ekonomisk övergångsperiod,

h.bemyndiga till och godkänna mandat för förhandlingar om protokoll och pröva och anta texter till sådana protokoll samt ändringar av dem,

i.bemyndiga till förhandling om förklaringar och godkänna deras utfärdande,

j.besluta om anslutning till detta fördrag,

k.bemyndiga till förhandlingar om samt pröva och godkänna eller anta

associationsöverenskommelser,

l.pröva och anta texter till ändringar i detta fördrag,

m.pröva och godkänna jämkningar av och tekniska ändringar i bilagorna till detta fördrag,

n.utse generalsekreterare och fatta alla nödvändiga beslut för sekretariatets inrättande och funktion, inbegripet uppbyggnad, personalsammansättning och standardvillkor för anställning av tjänstemän och anställda.

4.När den fullgör sina uppgifter skall stadgekonferensen, i överensstämmelse med kraven på ekonomi och effektivitet, genom sekretariatet samarbeta med och i största möjliga omfattning utnyttja tjänster och program hos andra institutioner och organisationer med beprövad kompetens i frågor som hör samman med målen för detta fördrag.

5.Stadgekonferensen får inrätta de underorgan, som den anser erforderliga för fullgörandet av sina uppgifter.

6.Stadgekonferensen skall granska och anta arbetsordning och ekonomiska regler.

7.År 1999 och därefter skall stadgekonferensen med regelbundna mellanrum (längst fem år), som beslutas av konferensen, grundligt pröva de uppgifter som lagts fast i detta fördrag, i ljuset av den omfattning i vilken bestämmelserna i fördraget och protokollen har genomförts. Vid slutet av varje provningstillfälle får stadgekonferensen ändra eller avskaffa de uppgifter som anges i punkt 3 och entlediga sekretariatet.

Artikel 35

Sekretariat

1.För uppfyllande av sina uppgifter skall stadgekonferensen ha ett sekretariat som skall bestå av en generalsekreterare och det minsta möjliga antal övriga anställda som krävs för effektiv verksamhet.

2.Generalsekreteraren utses av stadgekonferensen. Den första mandatperioden skall vara på högst fem år.

3.Sekretariatet skall när det utför sitt arbete vara ansvarigt inför och rapportera till stadgekonferensen.

4.Sekretariatet skall ge stadgekonferensen all erforderlig hjälp för att den skall kunna uppfylla sina uppgifter samt utföra de uppgifter det har fått sig ålagda i detta fördrag eller i protokoll samt alla övriga uppgifter som stadgekonferensen anvisar.

5.Sekretariatet får sluta sådana administrativa avtal och kontrakt, som kan komma att krävas för att det skall kunna utföra sin uppgifter effektivt.

Artikel 36

Omröstning

1.När stadgekonferensen skall fatta beslut krävs att de fördragsslutande parter, som är närvarande och röstar på konferensens möten, är enhälliga när det gäller att

a.anta ändringar i detta fördrag med undantag för ändringar i artiklarna 34 och 35 samt bilaga T,

b.godkänna anslutning till detta fördrag enligt artikel 41 för stater eller regionala organisationer för ekonomisk integration, som inte var undertecknare av stadgan den 16 juni 1995,

c.bemyndiga till förhandlingar om och godkänna eller anta texter till associationsavtal,

d.godkänna ändringar i bilagorna EM, NI, G och B,

e.godkänna tekniska ändringar i bilagorna till detta fördrag och

f.godkänna generalsekreterarens utnämningar av paneldeltagare enligt bilaga D, punkt 7.

De fördragsslutande parterna skall göra sitt yttersta för att nå överenskommelse genom samförstånd i alla frågor som kräver deras beslut enligt detta fördrag. Om en överenskommelse inte kan nås i samförstånd gäller punkterna 2-5.

2. Beslut i budgetfrågor som avses i artikel 34.3 e skall fattas av en kvalificerad majoritet av fördragsslutande parter vars fastställda bidrag enligt bilaga B tillsammans motsvarar minst tre fjärdedelar av de totala bidragen som anges i bilagan.

3. Beslut i frågor som avses i artikel 34.7 skall fattas med tre fjärdedels majoritet av de fördragsslutande parterna.

4. Med undantag för fall som anges i punkterna 1 a-1 f, 2 och 3 samt enligt punkt 6, skall beslut, som regleras i detta fördrag, fattas med tre fjärdedels majoritet av de fördragsslutande parter som är närvarande och röstar på stadgekonferensens möten där sådana frågor skall beslutas.

5. För ändamålen i denna artikel skall fördragsslutande parter som är närvarande och röstar avse fördragsslutande parter som är närvarande och avger ja- eller nej-röster, dock får stadgekonferensen besluta om procedurregler, som gör det möjligt för de fördragsslutande parterna att fatta sådana beslut per capsulam.

6. Med undantag för vad som anges i punkt 2, saknar beslut som avses i denna artikel giltighet om de inte har stöd av en enkel majoritet av de fördragsslutande parterna.

7. En regional organisation för ekonomisk integration skall när den röstar förfoga över lika många röster, som den har medlemsstater som är fördragsslutande parter i detta fördrag. En sådan organisation får emellertid inte utnyttja sin rösträtt om dess medlemsstater använder sin och omvänt.

8. Om en fördragsslutande part framhärdat i att inte fullgöra sina ekonomiska förpliktelser enligt detta fördrag får stadgekonferensen helt eller delvis upphäva dennes rösträtt.

Artikel 37

Principer för finansiering

1. De fördragsslutande parterna skall bära sina egna kostnader för deltagande i möten i stadgekonferensen och eventuella underorgan.

2. Kostnaderna för möten i stadgekonferensen och eventuella underorgan skall betraktas som sekretariatskostnader.

3. Sekretariatets kostnader skall täckas av de fördragsslutande parterna i proportion till deras betalningsförmåga enligt vad som lagts fast i bilaga B. Denna bilagas bestämmelser får ändras i överensstämmelse med artikel 36.1 d.

4. Ett protokoll skall innehålla bestämmelser som säkerställer att alla sekretariatskostnader som uppstår på grund av protokollet skall täckas av berörda parter.

5. Stadgekonferensen får även ta emot frivilliga bidrag från en eller flera fördragsslutande parter eller från andra källor. Kostnader som täcks av sådana bidrag skall inte betraktas som sekretariatskostnader enligt punkt 3.

DEL VIII

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 38

Undertecknande

Detta fördrag står öppet för undertecknande i Lissabon från den 17 december 1994 till den 16 juni 1995 av stater och regionala organisationer för ekonomisk integration som undertecknat stadgan.

Artikel 39

Ratifikation, godtagande eller godkännande

Fördraget skall ratificeras, godtas eller godkännas av signatärerna.

Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument skall deponeras hos depositarien.

Artikel 40

Tillämpning på områden

1. Varje stat eller regional organisation för ekonomisk integration får vid undertecknande, ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning, i en förklaring, som deponeras hos depositarien, förklara att fördraget skall vara

bindande för den i fråga om alla eller ett eller flera av de områden vars internationella förbindelser den ansvarar för. En sådan förklaring träder i kraft när fördraget träder i kraft för vederbörande fördragsslutande part.

2.Varje fördragsslutande part får vid en senare tidpunkt, genom en förklaring som deponeras hos depositarien, förpliktiga sig enligt detta fördrag i fråga om andra områden som anges i förklaringen. När det gäller sådant område skall fördraget träda i kraft den nittionde dagen efter det att depositarien mottagit förklaringen.

3.En förklaring som avgivits enligt de två föregående punkterna kan, när det gäller områden som anges i den, återkallas genom meddelande till depositarien. Återkallandet skall, med förbehåll för artikel 47.3, träda i kraft ett år efter den dag då depositarien mottog ett sådant meddelande.

4.Definitionen av område i artikel 1.10 skall tolkas så att den är tillämplig på varje förklaring som deponerats enligt denna artikel.

Artikel 41

Anslutning

Detta fördrag skall, från den dag då det stängs för undertecknande, stå öppet för anslutning av stater och regionala organisationer för ekonomisk integration som undertecknat stadgan, på villkor som skall godkännas av stadgekonferensen. Anslutningsinstrumenten skall deponeras hos depositarien.

Artikel 42

Ändringar

1.Varje fördragsslutande part får föreslå ändringar i detta fördrag.

2.Sekretariatet skall överlämna texten till en föreslagen ändring till de fördragsslutande parterna minst tre månader innan den läggs fram för antagande av stadgekonferensen.

3.Sekretariatet skall underrätta depositarien om ändringar i detta fördrag, som antagits av stadgekonferensen. Depositarien skall överlämna ändringarna till alla fördragsslutande parter för ratifikation, godtagande eller godkännande.

4. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument avseende ändringar i detta fördrag skall deponeras hos depositarien. Ändringarna träder i kraft mellan fördragsslutande parter som ratificerat, godtagit eller godkänt dem den nittionde dagen efter det att depositarien erhållit ratifikations-, godtagande eller godkännandeinstrument från minst tre fjärdedelar av parterna. Därefter skall ändringarna träda i kraft för alla övriga fördragsslutande parter den nittionde dagen efter det att de deponerat sina ratifikations-, godtagande eller godkännandeinstrument avseende ändringarna.

Artikel 43

Associationsavtal

1. Stadgekonferensen får bemyndiga till förhandlingar om associationsavtal med stater eller regionala organisationer för ekonomisk integration eller med internationella organisationer, i syfte att fullfölja målen och principerna i stadgan och bestämmelserna i detta fördrag och ett eller flera protokoll.

2. De förbindelser, som upprättas med en associerad stat, regional organisation för ekonomisk integration eller internationell organisation samt de rättigheter och skyldigheter, som tillkommer en sådan, skall vara anpassade till de särskilda omständigheterna för associationen och skall i varje enskilt fall anges i associationsavtalet.

Prop. 1995/96:68

Bilaga

Artikel 44

Ikraftträdande

1. Detta fördrag träder i kraft den nittionde dagen efter deponering av det trettionde ratifikations-, antagande-, godkännande- eller anslutningsinstrumentet från en stat eller regional organisation för ekonomisk integration, som är undertecknare av stadgan den 16 juni 1995.

2. För varje stat eller regional organisation för ekonomisk integration som ratificerar, antar eller godkänner detta fördrag eller ansluter sig till det efter deponeringen av det trettionde ratifikations-, antagande- eller

godkännandeinstrumentet, träder det i kraft den nittionde dagen efter det att respektive stat eller regionala organisation för ekonomisk integration deponerat sitt ratifikations-, antagande-, godkännande- eller anslutningsinstrument.

3. För de ändamål som avses i punkt 1, skall ett instrument som deponeras av en regional organisation för ekonomisk integration inte betraktas som tillägg till de instrument som deponerats av organisationens medlemsstater.

Artikel 45

Provisorisk tillämpning

1. Varje signatär samtycker till att provisoriskt tillämpa detta fördrag i avvaktan på att det skall träda i kraft för den enligt artikel 44, i den omfattning som en provisorisk tillämpning inte strider mot dess författning, lagar eller förordningar.

2.a. Oavsett punkt 1, får en signatär, i samband med undertecknandet, till depositarien överlämna en förklaring om att den inte har möjlighet att godkänna provisorisk tillämpning. Skyldigheten enligt punkt 1 skall inte gälla en signatär som avger en sådan förklaring. Signatären får när som helst återkalla förklaringen genom skriftligt meddelande till depositarien.

b. Varken en signatär som avger en förklaring enligt punkt 2 a eller en sådan signatärs investerare kan göra anspråk på förmåner som följer av provisorisk tillämpning enligt punkt 1.

c. Oaktat vad som sagts i punkt 2 a, skall en signatär som lämnar en förklaring enligt punkt 2 a provisoriskt tillämpa del VII i avvaktan på att fördraget skall träda i kraft för den enligt artikel 44, i den omfattning som en sådan provisorisk tillämpning inte strider mot dess lagar och andra författningar.

3.a. En signatär får avsluta sin provisoriska tillämpning av detta fördrag genom skriftligt meddelande till depositarien om sin avsikt att inte bli part i fördraget. En signatärs uppsägning av provisorisk tillämpning träder i kraft 60 dagar efter den dag då depositarien tar emot skriftligt meddelande från signatären.

b. Om en signatär avslutar provisorisk tillämpning enligt punkt 3 a, skall signatärens skyldighet enligt punkt 1 att tillämpa del III och V på

investeringar som under sådan provisorisk tillämpning görs inom dennes område av investerare från andra signatärer, ändå förbli gällande för dessa investeringar under tjugo år efter den faktiska upphörandedagen, såvida inte annat föreskrivs i punkt 2 c.

c. Punkt 2 b skall inte gälla signatärer förtecknade i bilaga PA. En signatär skall avföras från förteckningen i bilaga PA sedan ansökan om detta överlämnats till depositarien.

4. I avvaktan på att detta fördrag skall träda i kraft skall signatärerna regelbundet mötas i den provisoriska stadskonferensen vars första möte skall sammankallas av det provisoriska sekretariat som avses i punkt 5, senast 180 dagar efter det att fördraget öppnats för undertecknande enligt artikel 38.

5. Sekretariatets funktioner skall utföras på interimsbasis av ett provisoriskt sekretariat tills dess att fördraget träder i kraft enligt artikel 44 och ett sekretariat upprättats.

6. Signatärerna skall, i enlighet med bestämmelserna i punkt 1 eller punkt 2 c, beroende på vad som är tillämpligt, bidra till kostnaderna för det provisoriska sekretariatet, som om signatärerna vore fördragsslutande parter enligt artikel 37.3. Alla ändringar i bilaga B som gjorts av signatärerna skall upphöra att gälla när fördraget träder i kraft.

7. En stat eller regional organisation för ekonomisk integration som, innan detta fördrag träder i kraft, ansluter sig till det i enlighet med artikel 41 skall, i avvaktan på fördragets ikraftträdande, ha samma rättigheter och skyldigheter som en signatär har enligt denna artikel.

Artikel 46

Reservationer

Inga reservationer får göras mot fördraget.

Artikel 47

Frånträde

1. En fördragsslutande part kan när som helst, fem år efter den dag då detta

fördrag trätt i kraft för den parten, frånträda fördraget genom skriftlig notifikation till depositarien.

2. Varje sådant frånträde träder i kraft ett år efter den dag då depositarien erhållit notifikationen om frånträde, eller vid en senare tidpunkt som kan vara angiven i denna.

3. Bestämmelserna i detta fördrag skall fortsätta att gälla, under en period av 20 år från det att en fördragsslutande parts frånträde trätt i kraft, för investeringar som gjorts i en sådan fördragsslutande parts område av andra fördragsslutande parters investerare liksom för investeringar i andra fördragsslutande parters områden gjorda av en sådan fördragsslutande parts investerare.

4. Alla protokoll, som en fördragsslutande part är part i, upphör att gälla i och med att frånträdet träder i kraft för denna part.

Artikel 48

Bilagornas och beslutens status

Bilagorna till detta fördrag och de beslut som anges i bilaga 2 till slutdokumentet från Europeiska energistadgekonferensen undertecknat i Lissabon den 17 december 1994, är integrerade delar av detta fördrag.

Artikel 49

Depositarie

Republiken Portugals regering skall vara depositarie för detta fördrag.

Artikel 50

Autentiska texter

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta fördrag på engelska, franska, tyska, italienska, ryska och spanska, där varje text har lika giltighet, i ett original som skall deponeras hos republiken Portugals regering som skedde i Lissabon den sjuttonde december nittonhundranittiofyra.

BILAGOR TILL ENERGISTADGEFÖRDRAGET

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Bilaga EM

Energimaterial och energiprodukter
(enligt artikel 1.4)

2. Bilaga NI

Energimaterial och energiprodukter som inte omfattas av
definitionen av "ekonomisk verksamhet inom energisektorn"
(enligt artikel 1.5)

3. Bilaga TRM

Anmälan och avveckling (TRIM:s)
(enligt artikel 5.4)

4. Bilaga N

Förteckning över fördragsslutande parter som kräver att en
transitering skall omfatta minst tre olika områden
(enligt artikel 7.10 a)

5.Bilaga VC

Förteckning över fördragsslutande parter som gjort frivilliga,
bindande åtaganden enligt artikel 10.3
(enligt artikel 10.6)

6.Bilaga ID

Förteckning över fördragsslutande parter som inte tillåter att en
investerare på nytt hänskjuter samma tvist till internationell
skiljedom i ett senare skede enligt artikel 26
(enligt artikel 26.3 b i)

7.Bilaga IA

Förteckning över fördragsslutande parter som inte tillåter att en
investerare eller en fördragsslutande part hänskjuter en tvist som
gäller sista meningen i artikel 10.1 Till internationell skiljedom
(enligt artiklarna 26.3 c och 27.2)

8.Bilaga P

Särskild procedur för subnationell tvistlösning
(enligt artikel 27.3 i)

9. Bilaga G

Undantag och regler för tillämpning av bestämmelserna i gatt och
därtill hörande instrument
(enligt artikel 29.2 a)

10. Bilaga TFU

Bestämmelser rörande handelsöverenskommelser mellan stater som varit
konstituerande delar av förutvarande Sovjetunionen
(enligt artikel 29.2 b)

11. Bilaga D

Interimsbestämmelser rörande lösning av handelstvister
(enligt artikel 29.7)

12. Bilaga B

System för fördelning av kostnader föranledda av stadgan
(enligt artikel 37.3).

13. Bilaga PA

Förteckning över signatärer som inte godkänner skyldighet att
provisoriskt
tillämpa artikel 45.3 b

14. Bilaga T

De fördragsslutande parternas övergångsåtgärder
(enligt artikel 32.1)

1. BILAGA EM

ENERGIMATERIAL OCH ENERGIPRODUKTER

(enligt artikel 1.4)

Kärnenergi

26.12 Uran- och toriummalmer och koncentrat

26.12.10 Uranmalm och koncentrat

26.12.20 Toriummalmer och koncentrat

28.44 Radioaktiva kemiska grundämnen och radioaktiva isotoper (inbegripet klyvbara och fertila kemiska grundämnen och isotoper) och föreningar av dessa, blandningar och återstoder som innehåller dessa produkter

28.44.10 Naturligt uran och föreningar som innehåller detta

28.44.20 Uran som berikats med U235 och dess föreningar, plutonium och dess föreningar

28.44.30 Uran med sänkt innehåll av U235 och dess föreningar, torium och dess föreningar

28.44.40 Radioaktiva grundämnen och isotoper och radioaktiva föreningar med undantag för 28.44.10, 28.44.20 eller 28.44.30

28.44.50 Använda (bestrålade) bränsleelement (stavar) från kärnreaktorer

28.45.10 Tungt vatten (deuteriumoxid)

Kol, naturgas, olja och oljeprodukter, elenergi

27.02 Brunkol, även agglomererad, dock inte gagat (jet)

27.01 Stenkol, briketter och liknande fasta bränslen framställda av stenkol

27.03 Torv (inbegripet torvströ), även agglomererad

27.04 Koks (inbegripet lågtemperaturkoks) av stenkol, brunkol eller torv, även agglomererad; retortkol

27.05 Kolgas, vattengas, generatorgas och liknande gaser, andra än petroleumgaser och andra gasformiga kolväten

27.06 Stenkols-, brunkols- och torvtjära samt andra mineraltjäror, även separerade eller delvis destillerade (toppade), inbegripet s.k. preparerad tjära

27.07 Oljor och andra produkter erhållna genom destillation av högtemperaturtjära från stenkol; liknande produkter i vilka vikten av de aromatiska beståndsdelarna överstiger vikten av de ickearomatiska beståndsdelarna (t.ex. bensol, toluen, xylon, naftalen, andra aromatiska kolväteblandningar, fenoler, kreosotoljor och andra)

27.08 Stenkolstjärbeck och annat mineraltjärbeck samt koks av sådant beck

27.09 Råolja erhållen ur petroleum eller ur bituminösa mineral

27.10 Oljor erhållna ur petroleum eller ur bituminösa mineral, andra än råolja

27.11 Petroleumgaser och andra gasformiga kolväten:

Flytande:

naturgas

propan

butan

etylen, propylen, botulen och butadien (27.11.14)

övriga

Gasformiga:

naturgas

övriga

27.13 Petroleumkoks, petroleumbitumen (asfalt) och andra återstoder från oljor erhållna ur petroleum eller ur bituminösa mineral

27.14 Naturlig bitumen och naturasfalt; bituminösa skiffrar och oljeskiffrar samt naturlig bitumenhaltig sand; asfaltit och asfaltsten

27.15 Bituminösa blandningar baserade på naturasfalt, naturlig bitumen, petroleumbitumen, mineraltjära eller mineraltjärbeck (t.ex. asfaltmastix, "cut backs")

27.16 Elenergi

Annan energi

44.01.10 Brännved i form av stockar, kubbar, vedträn, kvistar, risknippen eller liknande

44.02 Träkol (inbegripet kol från skal eller nötskal), även agglomerat.

2. BILAGA NI

ENERGIMATERIAL OCH ENERGIPRODUKTER SOM INTE OMFATTAS AV DEFINITIONEN AV

EKONOMISK VERKSAMHET INOM ENERGISEKTORN

(enligt artikel 1.5)

27.07 Oljor och andra produkter erhållna genom destillation av högtemperaturtjära från stenkolk; liknande produkter i vilka vikten av de aromatiska beståndsdelarna överstiger vikten av de ickearomatiska beståndsdelarna (t.ex. bensol, toluen, xylon, naftalen, andra aromatiska kolväteblandningar, fenoler, kreosotoljor och andra)

44.01.10 Brännved i form av stockar, kubbar, vedträn, kvistar, risknippen eller liknande

44.02 Träkol (inbegripet kol från skal eller nötskal), även agglomerat

3. BILAGA TRM

ANMÄLAN OCH AVVECKLING (TRIM:s)

(enligt artikel 5.4)

1. Alla föredragsslutande parter skall till sekretariatet anmäla alla handelsrelaterade investeringsåtgärder som de tillämpar som inte står i överensstämmelse med bestämmelserna i artikel 5 inom

a) 90 dagar efter det att detta fördrag trätt i kraft, om parten är part i GATT, eller

b) 12 månader efter det att detta fördrag trätt i kraft, om parten inte är part i GATT.

Handelsrelaterade investeringsåtgärder som har allmän eller särskild tillämpning skall anmälas med uppgifter om deras huvuddrag.

2. Om det rör sig om handelsrelaterade investeringsåtgärder som tillämpas med stöd av diskretionärt bemyndigande, skall varje enskild tillämpning anmälas. Information som skulle kunna skada enskilda företags legitima affärsintressen behöver inte lämnas.

3. Alla fördragsslutande parter skall avskaffa alla handelsrelaterade investeringsåtgärder som anmälts enligt punkt 1 inom

a) två år från den dag då detta fördrag träder i kraft för en part som är part i GATT, eller

b) tre år från den dag då detta fördrag träder i kraft, om parten inte är part i GATT.

4. Under den tid som gäller enligt punkt 3 skall parterna inte ändra villkoren för någon handelsrelaterad investeringsåtgärd som de anmält enligt punkt 1 i förhållande till de villkor som gällde den dag då detta fördrag trädde i kraft, på sådant sätt att graden av oförenlighet med bestämmelserna i artikel 5 i fördraget ökar.

5. Trots vad som sagts i punkt 4 får en fördragsslutande part, för att inte missgynna etablerade företag som är föremål för handelsrelaterade investeringsåtgärder som anmälts enligt punkt 1, under avvecklingsperioden tillämpa samma handelsrelaterade investeringsåtgärder på en ny investering när

a) produkterna av en sådan investering är av samma slag som de etablerade företagens produkter och

b) denna tillämpning är nödvändig för att undvika att snedvrیدا konkurrensförhållandena mellan den nya investeringen och de etablerade företagen.

Varje handelsrelaterad investeringsåtgärd som på detta sätt tillämpas på en ny investering skall anmälas till sekretariatet. Villkoren i sådana handelsrelaterade investeringsåtgärder skall ha samma konkurrenspåverkande effekt som de som gäller för de etablerade företagen och de skall upphöra vid samma tidpunkt.

6. När en stat eller regional organisation för ekonomisk integration tillträder detta fördrag sedan det trätt i kraft skall

a) anmälan enligt punkterna 1 och 2 göras den senaste dag som gäller enligt punkt 1, eller den dag då anslutningsinstrumentet deponeras och

b) slutet av avvecklingsperioden inte inträffa efter sista tillämpliga datum enligt punkt 3, eller efter den dag då fördraget träder i kraft för staten eller den regionala organisationen i fråga.

4. BILAGA N

FÖRTECKNING ÖVER FÖRDRAGSSLUTANDE PARTER SOM KRÄVER ATT EN
TRANSITERING SKALL
OMFATTA MINST TRE OLIKA OMRÅDEN

(enligt artikel 7.10 a)

1. Canada och Amerikas förenta stater

5. BILAGA VC

FÖRTECKNING ÖVER FÖRDRAGSSLUTANDE PARTER SOM GJORT FRIVILLIGA
BINDANDE ÅTAGANDEN
ENLIGT ARTIKEL 10.3

(enligt artikel 10.6)

6. BILAGA ID

FÖRTECKNING ÖVER FÖRDRAGSSLUTANDE PARTER SOM INTE TILLÅTER ATT EN
INVESTERARE PÅ
NYTT HÄNSKJUTER SAMMA TVIST TILL INTERNATIONELL SKILJEDOM I ETT SENARE
SKEDE
ENLIGT ARTIKEL 26

(enligt artikel 26.3 b i)

-
1. Australien
 2. Azerbajdzjan
 3. Bulgarien
 4. Canada
 5. Kroatien
 6. Cypern
 7. Tjeckien
 8. Europeiska gemenskaperna
 9. Finland
 10. Grekland
 11. Ungern
 12. Irland
 13. Italien
 14. Japan
 15. Kazakstan
 16. Norge
 17. Polen
 18. Portugal
 19. Rumänien
 20. Ryssland
 21. Slovenien
 22. Spanien
 23. Sverige
 24. Amerikas förenta stater

7. BILAGA IA

FÖRTECKNING ÖVER FÖRDRAGSSLUTANDE PARTER SOM INTE TILLÅTER ATT EN
INVESTERARE

ELLER EN FÖRDRAGSSLUTANDE PART HÄNSKJUTER EN TVIST RÖRANDE DEN
SISTA MENINGEN I

ARTIKEL 10.1 TILL INTERNATIONELL SKILJEDOM

(enligt artiklarna 26.3 c och 27.2)

1. Australien

2. Canada

3. Ungern

4. Norge

8. BILAGA P

SÄRSKILD PROCEDUR FÖR SUBNATIONELL TVISTLÖSNING

(enligt artikel 27.3 i)

DEL I

1. Canada

2. Australien

DEL II

1. Om domstolen i sin skiljedom finner att en åtgärd vidtagen av en regional
eller lokal regering eller myndighet i en fördragsslutande part (i det

följande kallad ansvarig part) inte står i överensstämmelse med en bestämmelse i detta fördrag, skall ansvarig part vidta sådana rimliga åtgärder som står till dess förfogande för att säkerställa att fördraget uppfylls med hänsyn till åtgärden i fråga.

2. Ansvarig part skall inom 30 dagar från den dag då beslutet fattas, tillstålla sekretariatet skriftlig underrättelse om sina avsikter att säkerställa att fördraget uppfylls med hänsyn till åtgärden. Sekretariatet skall lägga fram anmälan till stadgekonferensen vid tidigast möjliga tillfälle och senast vid konferensens första möte efter mottagandet av underrättelsen. Om det inte är praktiskt möjligt att omedelbart uppfylla fördraget, skall ansvarig part ges rimlig tid för att åstadkomma detta. Den rimliga tidsperioden skall avtalas mellan båda parter i tvisten. Om en sådan överenskommelse inte skulle nås, skall ansvarig part föreslå en rimlig period för stadgekonferensens godkännande.

3. Om ansvarig part misslyckas med att inom den rimliga tiden säkerställa att åtgärden uppfyller fördraget, skall denne på begäran av den andra fördragsslutande parten som är part i tvisten (i det följande kallad drabbad part) sträva efter att komma överens med drabbad part om lämplig ersättning som en ömsesidigt tillfredsställande lösning på tvisten.

4. Om överenskommelse om en tillfredsställande ersättning inte kunnat nås inom 20 dagar från drabbad parts begäran, får denne, med stadgekonferensens medgivande, upphäva delar av sina skyldigheter gentemot ansvarig part enligt fördraget, i en omfattning som drabbad part anser motsvarar de rättigheter denne själv förvägrats genom åtgärden i fråga, intill dess att parterna nått en överenskommelse om en lösning av tvisten, eller tills dess att den felaktiga åtgärden bringats i överensstämmelse med fördraget.

5. Vid överväganden om vilka åtaganden som skall upphävas, skall drabbad part tillämpa följande principer och tillvägagångssätt:

a) Drabbad part skall först söka upphäva skyldigheter som gäller den del av fördraget som domstolen förklarar att åtgärden brutit mot.

b) Om drabbad part anser att det inte är genomförbart eller effektivt att upphäva skyldigheter som gäller samma del av fördraget, får denne ansöka om att upphäva skyldigheter enligt andra delar av fördraget. Om drabbad part beslutar söka stadgekonferensens tillstånd att upphäva skyldigheter

enligt denna punkt, skall skälen till detta anges i ansökan.

6. Efter skriftlig begäran från ansvarig part, överlämnad till drabbad part och till ordföranden i den skiljedomstol som fattade beslutet, skall domstolen avgöra om de skyldigheter som upphävts av drabbad part ligger på en oskälig nivå och, om så är fallet, i vilken utsträckning. Om domstolen inte kan rekonstrueras, skall sådant beslut fattas av en eller flera skiljedomare utsedda av generalsekreteraren. Beslut enligt denna punkt skall fattas inom 60 dagar från begäran hos domstolen eller från generalsekreterarens utnämning av skiljedomare. Skyldigheterna får inte upphävas så länge beslut inte fattats. Besluten skall vara slutliga och bindande.

7. Vid upphävande av skyldigheter gentemot en ansvarig part skall en drabbad part på alla sätt söka undvika att skada andra fördragsslutande parter rättigheter enligt fördraget.

Prop. 1995/96:68

Bilaga

9. BILAGA G

UNDANTAG OCH REGLER FÖR TILLÄMPNING AV BESTÄMMELSERNA I GATT OCH DÄRTILL HÖRANDE INSTRUMENT

(enligt artikel 29.2 a)

1. Följande bestämmelser i GATT 1947 och därtill hörande instrument skall inte tillämpas i samband med artikel 29.2 a:

a) Allmänna tull- och handelsavtalet

II Listor över medgivanden (och listorna till GATT-avtalet)

IV Särskilda bestämmelser angående kinematografiska filmer

XV Anordningar på valutaområdet

XVIII Statlig hjälp till ekonomisk utveckling

XXII Samråd

XXIII Upphävande eller minskning av förmåner

XXV Gemensamma åtgärder av de avtalsslutande parterna

XXVI Godtagande. Ikraftträdande och registrering

XXVII Innehållande eller frånträdande av medgivanden

XXVIII Ändringar i listor

XXVIIIbis Tullförhandlingar

XXIX Förhållandet mellan detta avtal och Havannastadgan

XXX Ändringar

XXXI Frånträdande

XXXII Avtalsslutande parter

XXXIII Anslutning

XXXV Undantag från tillämpningen av avtalet mellan vissa avtalsslutande parter

XXXVI Principer och syften

XXXVII Åtaganden

XXXVIII Gemensamma åtgärder

Bilaga HAvseende artikel XXVI

Bilaga IAnteckningar och tilläggsbestämmelser (rörande ovanstående artiklar i GATT)

Skyddsåtgärder för utvecklingsändamål

Överenskommelse om anmälan, samråd, tvistlösning och övervakning

b) Till GATT hörande instrument

i. Överenskommelse rörande tekniska handelshinder (kod för standarder)

Ingress (punkterna 1, 8 och 9)

1.3 Allmänna bestämmelser

2.6.4 Centrala regeringsorgans förberedelser för, samt antagande och tillämpning av tekniska regler och standarder

10.6 Information om tekniska förordningar, standarder och certifieringssystem

11 Tekniskt bistånd till andra parter

12 Särskild och differentierad behandling av utvecklingsländer

13 Kommittén för tekniska handelshinder

14 Konsultationer och biläggande av tvister

15 Slutbestämmelser (förutom 15.5 och 15.13)

Bilaga 2 Tekniska expertgrupper

Bilaga 3 Paneler

ii. Överenskommelse om statlig upphandling

iii. Överenskommelse om tolkning och tillämpning av artiklarna VI, XVI och XXIII (subventioner och utjämningsåtgärder)

10 Exportsubventioner för vissa råvaror

12 Konsultationer

13 Förlikning, biläggande av tvister och bemyndigade motåtgärder

14 Utvecklingsländer

16 Kommittén för subventioner och utjämningsåtgärder

17 Förlikning

18 Biläggande av tvister

19.2 Godkännande och anslutning

19.4 Ikraftträdande

19.5 a Nationell lagstiftning

19.6 Översyn

19.7 Ändringar

19.8 Frånträdande

19.9 Undantag från tillämpningen av denna överenskommelse mellan vissa signatärer

19.11 Sekretariat

19.12 Deposition

19.13 Registrering

iv. Överenskommelse om tillämpning av artikel VII (tullvärdeberäkning)

1.2 b iv Transaktionsvärde

11.1 Beslut om tullvärde

14 Tillämpning av bilagor (andra meningen)

18 Institutioner (kommittén för tullvärdering)

19 Konsultationer

20 Biläggande av tvister

21 Särskild och differentierad behandling av utvecklingsländer

22 Godkännande och anslutning

24 Ikraftträdande

25.1 Nationell lagstiftning

26 Översyn

27 Ändringar

28 Frånträdande

29 Sekretariat

30 Deposition

31 Registrering

Bilaga II Teknisk kommitté för tullvärdering

Bilaga III Ad hoc-paneler

Protokoll till överenskommelse om tillämpning av artikel VII (utom 1.7 och 1.8, med nödvändig anpassning av terminologi)

v. Överenskommelse om importlicensprocedurer

1.4 Allmänna bestämmelser (sista meningen)

2.2 Automatisk importlicensiering (fotnot 2)

4 Institutioner, konsultationer och biläggande av tvister

5 Slutbestämmelser (utom punkt 2)

vi. Överenskommelse om tillämpning av artikel VI (antidumpningskod)

13 Utvecklingsländer

14 Kommittén för antidumpningsåtgärder

15 Konsultationer, förlikning och biläggande av tvister

16 Slutbestämmelser (utom punkterna 1 och 3).

vii. Internationella nötköttsavtalet

viii. Internationella mejerivaruavtalet

ix. Överenskommelse om handel med civila flygplan

x. Förklaring om handelsåtgärder för betalningsbalansändamål

c) Alla andra bestämmelser i GATT eller därtill hörande instrument som gäller:

i. regeringsbistånd för ekonomisk utveckling och behandling av utvecklingsländer, med undantag för punkterna 1 och 4 i beslut den 28 november 1979 (L/4903) om differentierad och förmånligare behandling, ömsesidighet och ökad medverkan för utvecklingsländerna.

ii. upprättande av expertkommittéer och andra underordnade organ samt deras drift

iii. undertecknande, anslutning, ikraftträdande, frånträdande, deposition och registrering.

d) Alla överenskommelser, avtal, beslut, tolkningar eller andra gemensamma åtgärder enligt bestämmelserna i momenten a till c.

2. De fördragsslutande parterna skall, så långt det är praktiskt möjligt inom ramen för andra bestämmelser i detta fördrag, tillämpa bestämmelserna i förklaringen om handelsåtgärder för betalningsbalansändamål på åtgärder som vidtas av fördragsslutande parter som inte är parter i GATT.

3. När det gäller anmälningar som krävs i de bestämmelser som skall tillämpas enligt artikel 29.2 a:

a) De fördragsslutande parter som inte är parter i GATT eller därtill hörande instrument skall rikta sina anmälningar till sekretariatet. Sekretariatet skall sända kopior av anmälningarna till alla fördragsslutande parter. Anmälningar till sekretariatet skall utformas på ett av de för detta avtal giltiga språken. Bilagor får dock vara på endast en fördragsslutande parts eget språk.

b) Dessa krav skall inte gälla fördragsslutande parter i detta avtal som också är parter i GATT och därtill hörande instrument, som innehåller sina egna anmälningskrav.

4. Handel med nukleärt material får regleras genom avtal till vilka hänvisning gjorts i de förklaringar rörande denna punkt som ingår i Europeiska energistadgekonferensens slutakt.

10. BILAGA TFU

BESTÄMMELSER OM HANDELSAVTAL MELLAN STATER SOM VARIT KONSTITUERANDE DELAR AV FÖRUTVARANDE SOVJETUNIONEN

(enligt artikel 29.2 b)

1. Överenskommelser som avses i artikel 29.2 b skall skriftligt anmälas till sekretariatet av parterna i sådana överenskommelser, eller på deras vägnar, som undertecknar eller tillträder detta fördrag:

a) när det gäller en överenskommelse som är i kraft tre månader efter den dag då den första av dess parter undertecknar eller deponerar sitt anslutningsinstrument till fördraget, senast sex månader efter dagen för undertecknande eller deposition, och

b) när det gäller en överenskommelse som träder i kraft efter den dag som avses i moment a, så lång tid före ikraftträdandet att andra stater eller regionala organisationer för ekonomisk integration som har undertecknat eller anslutit sig till fördraget (i det följande kallade berörda parter) har rimliga möjligheter att granska överenskommelsen och göra framställningar om den till dess parter och till stadgekonferensen, innan överenskommelsen träder i kraft.

2. Anmälan skall innehålla:

- a) kopior av överenskommelsens originaltext på alla de språk på vilka den har undertecknats,
- b) en beskrivning av de energimaterial och energiprodukter överenskommelsen gäller, med hänvisning till punkterna i bilaga EM,
- c) en separat förklaring för varje berörd bestämmelse i GATT och därtill hörande instrument, som skall tillämpas enligt artikel 29.2 a, av de omständigheter som gör det omöjligt eller ogörligt för parterna i överenskommelsen att helt uppfylla respektive bestämmelse,
- d) de konkreta åtgärder som varje part i överenskommelsen skall vidta för att förbättra de förhållanden som avses i moment c och
- e) en beskrivning av parternas program för att nå en successiv begränsning och slutlig avveckling av de avvikande bestämmelserna i överenskommelsen.

3. Parterna i en överenskommelse som anmälts enligt punkt 1 skall ge berörda parter rimligt tillfälle till samråd i fråga om överenskommelsen och ta hänsyn till deras framställningar. På begäran av en berörd part skall överenskommelsen prövas av stadgekonferensen som kan besluta att anta rekommendationer med avseende på den.

4. Stadgekonferensen skall regelbundet granska tillämpningen av överenskommelser som anmälts enligt punkt 1 och de framsteg som gjorts mot avveckling av deras bestämmelser som avviker från bestämmelserna i GATT och därtill hörande instrument som skall tillämpas enligt artikel 29.2 a. På begäran av en berörd part får stadgekonferensen besluta om att anta rekommendationer beträffande en sådan överenskommelse.

5. Överenskommelser som beskrivits i artikel 29.2 b. kan i särskilda nödfall tillåtas träda i kraft utan anmälan och samråd enligt punkterna 1 b, 2 och 3, under förutsättning att anmälan sker och tillfälle ges för samråd så snart som möjligt. I sådana fall skall parterna i överenskommelsen ändå anmäla texten till den enligt punkt 2 a så snart det träder i kraft.

6. Fördragsslutande parter som är eller blir parter i en överenskommelse enligt

artikel 29.2 b, förbinder sig att begränsa dess avvikelser från bestämmelserna i GATT och därtill hörande instrument som skall tillämpas enligt artikel 29.2 a, till vad som är nödvändigt av hänsyn till omständigheterna och att tillämpa överenskommelsen på sätt som medför minsta möjliga avvikelse från dessa bestämmelser. Parterna skall göra allt för att avhjälpa brister med beaktande av framställningar av berörda parter och rekommendationer från stadgekonferensen.

Prop. 1995/96:68

Bilaga

11. BILAGA D

INTERIMSBESTÄMMELSER FÖR LÖSNING AV HANDELSTVISTER

(enligt artikel 29.7)

1. a) De fördragsslutande parterna skall i sina inbördes relationer göra allt för att genom samarbete och samråd nå ömsesidigt tillfredsställande lösningar på tvister om befintliga åtgärder som i väsentlig grad kan få inflytande på uppfyllandet av handelsbestämmelserna enligt artiklarna 5 eller 29.

b) En fördragsslutande part får skriftligen hos annan fördragsslutande part begära samråd om en åtgärd som den senare vidtagit och som den förstnämnde anser kan ha betydande effekter på uppfyllandet av bestämmelser för handeln enligt artiklarna 5 eller 29. En fördragsslutande part som begär samråd skall i största möjliga utsträckning ange den åtgärd som klagomålet gäller samt vilka bestämmelser i artikel 5 eller 29 och i GATT och därtill hörande instrument som denne finner relevant. Begäran om samråd enligt denna punkt skall anmälas till sekretariatet, som regelbundet skall informera de fördragsslutande parterna om sådana anmälningar.

c) En fördragsslutande part skall behandla all information som är hemlig, eller gäller egendomsrätt och definierats som hemlig och som ingår i eller mottagits som svar på skriftlig begäran, eller som mottagits under loppet av ett samråd, på samma sätt som informationen behandlas av den fördragsslutande part som lämnar den.

d) När fördragsslutande parter som deltar i samråd eller annan form för tvistlösning, söker lösa frågor som en fördragsslutande part anser påverkar uppfyllandet av handelsbestämmelser enligt artikel 5 eller 29 mellan denne och annan fördragsslutande part, skall de göra allt för att undvika en lösning som drabbar andra fördragsslutande parters handel.

2. a) Om de fördragsslutande parterna, inom 60 dagar från mottagandet av begäran om samråd enligt punkt 1 b, inte löst sin tvist eller kommit överens om att lösa den genom förlikning, medling, skiljedom eller på annat sätt, får båda fördragsslutande parterna tillstålla sekretariatet en skriftlig begäran om att en panel skall tillsättas enligt moment b till f. I denna begäran skall den fördragsslutande parten ange tvistens innebörd och de bestämmelser i artikel 5 eller 29 och i GATT och därtill hörande instrument som åberopas. Sekretariatet skall omgående översända kopior på begäran till alla fördragsslutande parter.

b) Andra fördragsslutande parters intressen skall beaktas under arbetet på att lösa en tvist. En fördragsslutande part som har ett betydande intresse i frågan skall ha rätt att bli hörd av panelen och att lämna skriftliga framställningar till den, under förutsättning att båda de fördragsslutande parterna i tvisten och sekretariatet fått skriftlig anmälan om sådan parts intresse senast den dag då panelen tillsätts, enligt vad som läggs fast i moment c.

c) En panel skall anses inrättad 45 dagar efter det att sekretariatet erhållit skriftlig begäran från en fördragsslutande part enligt moment a.

d) En panel skall bestå av tre medlemmar som väljs av generalsekreteraren från den i punkt 7 beskrivna förteckningen. Om inte de tvistande fördragsslutande parterna kommer överens om annat, skall medlemmarna i panelen inte vara medborgare i fördragsslutande part som antingen är part i tvisten eller har anmält sitt intresse enligt moment b, eller medborgare i stater som tillhör en regional organisation för ekonomisk integration som antingen är part i tvisten eller har anmält sitt intresse enligt moment b.

e) De tvistande fördragsslutande parterna skall inom 10 vardagar reagera på utnämningen av medlemmar i panelen och skall inte utan tungt vägande skäl motsätta sig någon utnämning.

f) Panelmedlemmar skall väljas på grundval av individuell kompetens och skall inte vare sig begära eller ta emot instruktioner från någon regering eller annat organ. De fördragsslutande parterna förbinder sig att respektera dessa principer och att inte söka påverka panelmedlemmar i utförandet av deras arbete. Panelmedlemmar skall väljas på sätt som säkerställer deras oberoende och ger panelen tillräcklig bredd i fråga om bakgrund och kunskaper.

g) Sekretariatet skall omgående informera alla fördragsslutande parter om att en panel har tillsatts.

3. a) Stadgekonferensen skall anta procedurregler för panelförhandlingar i överensstämmelse med denna bilaga. Procedurreglerna skall så nära som möjligt följa bestämmelserna i GATT och därtill hörande instrument. En panel skall också ha rätt att anta ytterligare procedurregler som inte strider mot de procedurregler som antagits av stadgekonferensen eller i denna bilaga. I en förhandling inför en panel skall varje tvistande fördragsslutande part och alla andra fördragsslutande parter som anmält sitt intresse enligt punkt 2 b ha rätt till minst en överläggning med panelen och att lämna en skriftlig framställning. Föredragsslutande parter i tvisten skall också ha rätt att lämna skriftligt genmäle.

Panelen får bevilja en begäran från annan fördragsslutande part som har anmält sitt intresse enligt punkt 2 b, om tillgång till skriftliga framställningar som gjorts till panelen, med samtycke från den part som gjort framställningen i fråga.

Förhandlingarna i en panel skall vara förtroliga. Panelen skall göra en objektiv bedömning av de frågor den har att ta ställning till, inklusive fakta i tvisten och åtgärdernas överensstämmelse med bestämmelser som är tillämpliga på handeln enligt artikel 5 eller 29. När panelen fullgör sina uppgifter skall den samråda med de fördragsslutande parterna i tvisten och ge dem adekvata möjligheter att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning. Såvida inte de fördragsslutande parterna i tvisten kommer överens om annat, skall panelen grunda sitt beslut på de argument och framställningar som dessa gjort. Panelen skall vägledas av de tolkningar som gjorts av GATT och därtill hörande instrument inom ramen för GATT och skall inte ta ställning till överensstämmelsen mellan artiklarna 5 eller 29 och praxis som tillämpas av fördragsslutande parter som är parter i GATT i förhållande till andra parter i GATT som den tillämpar GATT för, och som av sådana parter inte hänskjutits till

tvistlösning enligt GATT.

Såvida inte annat avtalats mellan de fördragsslutande parterna i tvisten, skall alla förfaranden som berör en panel, inklusive utsändande av dess slutrapport, fullföljas inom 180 dagar från den dag då panelen tillsätts. Misslyckande att fullfölja alla procedurer inom denna tid skall emellertid inte påverka slutrapportens giltighet.

b) En panel avgör själv sin jurisdiktion. Sådant beslut skall vara definitivt och bindande. Protester från en tvistande fördragsslutande part med innebörd att tvisten inte skulle ligga inom panelens jurisdiktion skall prövas av panelen, som skall besluta om protesten skall behandlas som en inledande fråga eller som en del av tvisten.

c) Om två eller fler krav ställs på upprättande av en panel i samband med tvister som är i grunden likartade, får generalsekreteraren med medgivande från alla fördragsslutande parter i tvisterna tillsätta en enda panel.

4. a) Sedan motargumenten prövats skall panelen lämna de fördragsslutande parterna i tvisten den beskrivande delen av sitt utkast till skriftlig rapport, inklusive redovisning av fakta och en sammanfattning av argumenten som förts fram av de fördragsslutande parterna i tvisten. De tvistande fördragsslutande parterna skall ges tillfälle till att skriftligen kommentera de beskrivande delarna inom en tidsrymd som beslutas av panelen.

Efter den dag som angivits för mottagande av kommentarer från de fördragsslutande parterna, skall panelen till de tvistande fördragsslutande parterna lämna en skriftlig preliminär rapport, innefattande såväl de beskrivande delarna som panelens preliminära resultat och slutsatser. Inom en tidsfrist som panelen anger, får en tvistande part inkomma med skriftlig begäran om att panelen skall granska vissa delar av den preliminära rapporten innan slutrapport lämnas. Innan slutrapporten lämnas får panelen, efter eget skön, sammanträda med de tvistande fördragsslutande parterna för att behandla de frågor som ställts i en sådan begäran.

Slutrapporten skall innehålla beskrivande delar (inklusive en redovisning av fakta och en sammanfattning av argument som förts fram av de

fördragsslutande parterna i tvisten), panelens resultat och slutsatser och en diskussion av argument som förts fram rörande vissa aspekter av den preliminära rapporten under granskningen av den. Slutrapporten skall behandla alla viktiga frågor som tagits upp inför panelen och som har betydelse för lösning av tvisten och redovisa motiven till panelens slutsatser.

En panel skall avge sin slutrapport genom att omgående överlämna den till sekretariatet och till de tvistande fördragsslutande parterna.

Sekretariatet skall så snart som möjligt översända slutrapporten, tillsammans med andra skriftliga synpunkter som de tvistande fördragsslutande parterna önskar få bifogade, till alla fördragsslutande parter.

b) Om en panel finner att en åtgärd som införts eller upprätthålls av en fördragsslutande part inte är förenlig med bestämmelserna i artikel 5 eller 29, eller med en bestämmelse i GATT eller dithörande instrument som gäller enligt artikel 29, kan panelen i sin slutrapport rekommendera att vederbörande fördragsslutande part ändrar eller avvecklar åtgärden eller förfarandet så att bestämmelsen uppfylls.

c) Panelrapporter skall antas av stadgekonferensen. För att ge konferensen tillräcklig tid för att ta ställning till panelrapporter, skall ingen rapport antas av stadgekonferensen förrän tidigast 30 dagar efter det att sekretariatet sänt ut den till alla fördragsslutande parter. Parter som har invändningar mot en panelrapport skall motivera sina invändningar skriftligt till sekretariatet minst 10 dagar före den dag då rapporten skall behandlas för antagande av stadgekonferensen och sekretariatet skall omgående skicka skrivelserna till alla fördragsslutande parter. Tvistande fördragsslutande parter och fördragsslutande parter som anmält sitt intresse enligt punkt 2 b har rätt att delta i hela stadgekonferensens behandling av panelrapporten rörande den tvisten och deras synpunkter skall protokollföras i sin helhet.

d) För att säkerställa en effektiv lösning av tvister till fördel för alla fördragsslutande parter, är det angeläget att alla beslut och rekommendationer i en slutgiltig panelrapport som antagits av stadgekonferensen uppfylls utan dröjsmål. En fördragsslutande part som är föremål för ett beslut eller en rekommendation i en slutgiltig rapport som antagits av stadgekonferensen, skall meddela konferensen hur han

avser uppfylla dessa beslut eller rekommendationer. Om det är praktiskt omöjligt att omedelbart uppfylla dem, skall berörd fördragsslutande part förklara sina skäl för det för stadgekonferensen och, i ljuset av denna förklaring, beviljas en rimlig tidsperiod för att verkställa uppfyllandet. Målet för tvistlösning är få till stånd ändringar och avveckling av oförenliga åtgärder.

5. a) Om en fördragsslutande part misslyckats med att inom rimlig tid foga sig efter beslut eller en rekommendation i en panelrapport som antagits av stadgekonferensen, får en fördragsslutande part i tvisten som drabbas av detta lämna en skriftlig begäran om att den part som inte uppfyller besluten eller rekommendationerna inleder förhandlingar i syfte att komma överens om ömsesidigt godtagbar kompensation. Om så begärs, skall den felande fördragsslutande parten omgående gå in i sådana förhandlingar.

b) Om den felande fördragsslutande parten vägrar förhandla eller om parterna inte nått en överenskommelse inom 30 dagar från mottagandet av begäran om förhandlingar, får den drabbade fördragsslutande parten skriftligt begära stadgekonferensens tillstånd för att upphäva sina skyldigheter gentemot den felande parten enligt artikel 5 eller 29.

c) Stadgekonferensen får bemyndiga drabbad fördragsslutande part att upphäva sådana skyldigheter till den felande parten enligt bestämmelserna i artikel 5 eller 29, eller enligt bestämmelserna i GATT och därtill hörande instrument som är tillämpliga enligt artikel 29, som drabbad part, med hänsyn till omständigheterna, anser likvärdiga.

d) Upphävande av skyldigheter skall vara tidsbegränsat och tillämpas endast så länge som den åtgärd som konstaterats strida mot artikel 5 eller 29 upprätthålls, eller till dess att en ömsesidigt tillfredsställande lösning nås.

6. a) Innan sådana skyldigheter upphävs skall den drabbade fördragsslutande parten underrätta den felande fördragsslutande parten om arten av och nivån på de förpliktelser den förstnämnde föreslår skall hävas. Om den felande parten till generalsekreteraren överlämnar skriftlig protest mot den av den drabbade parten föreslagna nivån på upphävandet, skall protesten hänskjutas till skiljedom enligt nedan. Det föreslagna upphävandet av skyldigheter skall uppskjutas tills dess att skiljedomsförfarandet slutförts och beslut från skiljedomstolen blivit definitivt och bindande enligt moment e.

b) Generalsekretären skall tillsätta en skiljedomspanel enligt punkt 2 d till 2 f, som, om det är praktiskt möjligt, skall vara samma panel som fattade beslut eller gjorde rekommendation enligt punkt 4 d, för att pröva nivån på de skyldigheter som drabbad part föreslår upphäva. Om inte stadgekonferensen beslutar annat, skall procedurreglerna för panelförhandlingar antas i enlighet med punkt 3 a.

c) Skiljedomspanelen skall avgöra om nivån på de skyldigheter som drabbad fördragsslutande part föreslår skall upphävas är för hög i förhållande till den skada som uppstått och, om så är fallet, i vilken omfattning. Panelen skall inte pröva arten av upphävda skyldigheter, annat än om detta absolut nödvändigt för att avgöra omfattningen av upphävda skyldigheter.

d) Skiljedomspanelen skall avge sitt skriftliga beslut till den drabbade och den felande fördragsslutande parten och till sekretariatet inom 60 dagar från den dag då panelen tillsattes, eller inom en period som avtalas mellan den drabbade och den felande parten. Sekretariatet skall redovisa beslutet för stadgekonferensen vid första möjliga tillfälle och inte senare än vid det möte med konferensen som följer närmast efter mottagandet av beslutet.

e) Skiljedomspanelens beslut blir definitivt och bindande 30 dagar efter den dag då det läggs fram för stadgekonferensen och den nivå på upphävda förmåner som därmed tillåts får sedan tillämpas av drabbad part på sätt som denne anser likvärdigt under omständigheterna, såvida inte stadgekonferensen beslutar annat innan 30-dagarsperioden löper ut.

f) När en drabbad fördragsslutande part upphäver skyldigheter gentemot en felande fördragsslutande part, skall alla ansträngningar göras för att inte skada andra fördragsslutande parter handel.

7. Alla fördragsslutande parter får utse två personer som, när det gäller fördragsslutande parter som också är parter i GATT, om de vill och har förutsättningar för att vara panelmedlemmar enligt denna bilaga, skall vara personer som är nominerade för tvistlösningspaneler i GATT.

Generalsekretären får också, med stadgekonferensens godkännande, utse högst tio personer som vill och kan vara panelmedlemmar för tvistlösning enligt punkterna 2 och 4. Stadgekonferensen får dessutom besluta att för

samma ändamål utse högst 20 personer som finns upptagna på andra internationella organisationers listor för tvistlösning och som vill och kan vara panelmedlemmar. Namnen på alla personer som utses på detta sätt skall utgöra förteckningen över skiljedomare. Personerna skall utses enbart på basis av sin objektivitet, tillförlitlighet och goda omdömesförmåga och skall, i största möjliga utsträckning, vara experter på frågor rörande internationell handel och energi, särskilt när det gäller bestämmelser som är tillämpliga enligt artikel 29. När dessa personer fullgör uppgifter enligt denna bilaga, får de inte ha anknytning till eller ta instruktioner från någon fördragsslutande part. Medlemmarnas mandatperiod skall vara fem år med möjlighet till förlängning intill dess att deras efterträdare utsetts. En medlem vars mandat löper ut skall fortsätta fullgöra de uppgifter han utsetts till enligt denna bilaga. I händelse av en medlems död, uppsägning eller oförmåga skall den fördragsslutande parten eller generalsekreteraren, beroende på vem som utsett medlemmen, ha rätt att utse annan person att träda i vederbörandes ställe för återstoden av mandatperioden. När generalsekreteraren gör utnämningen skall den godkännas av stadgekonferensen.

8. Oavsett bestämmelserna i denna bilaga, uppmanas de fördragsslutande parterna att samråda under hela den tid som arbete pågår för att lösa tvisten, i syfte att nå en lösning på denna.

9. Stadgekonferensen får utnämna eller utse andra organ eller fora för att fullgöra de uppgifter som i denna bilaga delegeras till sekretariatet eller till generalsekreteraren.

12. BILAGA B

SYSTEM FÖR FÖRDELNING AV KOSTNADER FÖRANLEDDA AV STADGAN

(enligt artikel 37.3)

1. De fördragsslutande parternas bidrag skall årligen beslutas av sekretariatet på grundval av deras procentuella bidrag enligt Förenta nationernas senast tillgängliga bidragsskala för den reguljära budgeten (kompletterad med information om teoretiska bidrag för fördragsslutande parter som inte tillhör FN).

2. Bidragen skall justeras efter behov för att säkerställa att parternas

sammanlagda bidrag uppgår till 100 %.

13. BILAGA PA

FÖRTECKNING ÖVER UNDERTECKNARE SOM INTE GODKÄNNER SKYLDIGHET ATT PROVISORISKT TILLÄMPA SKYLDIGHETER ENLIGT ARTIKEL 45.3 b

(enligt artikel 45.3 c)

1. Tjeckien

2. Tyskland

3. Ungern

4. Litauen

5. Polen

6. Slovakien

Prop. 1995/96:68

Bilaga

14. BILAGA T

DE FÖRDRAGSSLUTANDE PARTERNAS ÖVERGÅNGSÅTGÄRDER

(enligt artikel 32.1)

Förteckning över fördragsslutande parter som har rätt till övergångsåtgärder

Albanien Lettland
Armenien Litauen
Azerbajdzjan Moldavien
Vitryssland Polen
Bulgarien Rumänien
Kroatien Ryssland

Tjeckien Slovakien
Estland Slovenien
Georgien Tadzjikistan
Ungern Turkmenistan
Kazakstan Ukraina
Kirgistan Uzbekistan

Förteckning över bestämmelser som är föremål för övergångsåtgärder

Bestämmelse

Artikel 6.2
Artikel 6.5
Artikel 7.4
Artikel 9.1
Artikel 10. 7
Artikel 14.1 d
Artikel 20.3
Artikel 22.3

Prop. 1995/96:68
Bilaga

Prop. 1995/96:68
Bilaga

Artikel 6.2

"De fördragsslutande parterna skall säkerställa att de inom sina myndighetsområden har och upprätthåller de lagar som är nödvändiga och lämpliga för att motverka ensidigt och samordnat konkurrensbegränsande beteende inom ekonomisk verksamhet på energiområdet.

LAND: ALBANIEN Nationell
Sektor

Beskrivning

Alla energiområden.

En lag om begränsning av monopol

har redan

Regeringsnivå antagits. Övergångsperioden

behövs för att

anpassa bestämmelserna i lagen

till

Nationell energisektorn som nu är strikt

reglerad av

staten.

Beskrivning

Avveckling

Det finns ingen lag om konkurrensskydd i

Albanien. Lag nr 7746 av den 28 juli 1993 Den 1 juli 2001.

om kolväten och lag nr 7796 från den 17

februari 1994 om mineraler innehåller inga

sådana bestämmelser. En lag om elektricitet LAND: MOLDAVIEN

håller på att utarbetas och beräknas bli

behandlad i parlamentet före slutet av

1996. Albanien avser att i dessa lagar ta Sektor

in bestämmelser om konkurrensbegränsande

beteende. Alla energiområden

Avveckling Regeringsnivå

Den 1 januari 1998. Nationell

Beskrivning

LAND: ARMENIEN

Lagen om begränsning av

monopolverksamhet

Sektor och konkurrensutveckling av den

29 januari

1992 ger en organisatorisk och

juridisk

Alla energiområden. grund för utveckling av

konkurrens och för

åtgärder som förhindrar och

begränsar

Regeringsnivå monopolistisk verksamhet. Lagen

är inriktad

på införande av

marknadsekonomiska

Nationell förhållanden. Den innehåller

emellertid inga

konkreta åtgärder mot

konkurrensbegränsande

Beskrivning beteende inom energisektorn och

tillgodoser inte heller helt

kraven i

I Armenien råder för närvarande statligt artikel 6.

monopol inom de flesta energiområden. Det

finns ingen lag om konkurrensskydd, Under 1995 kommer ett förslag

till

bestämmelserna om konkurrens tillämpas därför konkurrenslag och ett statligt

program för

inte ännu. Det finns inga energilag. avskaffande av monopol i

näringslivet att

Lagförslag om energin väntas kunna läggas fram för parlamentet .

Lagförslaget om

fram för parlamentet under 1994. Lagarna är energi, som också skall läggas

fram för

tänkta att innehålla bestämmelser om parlamentet under 1995, kommer

att täcka

konkurrensbegränsande uppförande som skulle frågor rörande upphävande av

monopol och

harmoniseras med EG-lagstiftning om utveckling av konkurrens inom

konkurrens. energisektorn.

Avveckling Avveckling

Den 31 december 1997. Den 1 januari 1998.

LAND: AZERBAJDZJAN LAND: RUMÄNIEN

Sektor

Sektor

Alla energiområden

Alla energiområden

Regeringsnivå

Regeringsnivå

Nationell

Nationell

Beskrivning

Beskrivning

En lagstiftning om monopolbegränsning

håller på att utarbetas. Konkurrensbestämmelserna har ännu inte

införts i Rumänien. Ett

lagförslag om

Avveckling konkurrensskydd har lagts fram

för

parlamentet och beräknas bli

antaget under

Den 1 januari 2000 1994.

Förslaget innehåller bestämmelser

ifråga om

LAND: VITRYSSLAND konkurrensbegränsande uppförande

som

harmoniserats med Europeiska

Sektor gemenskapernas

konkurrenslagstiftning.

Alla energiområden

Avveckling

Regeringsnivå

Den 31 december 1996

Nationell

Beskrivning

En lagstiftning om monopolbegränsning LAND: RYSSLAND

håller på att utarbetas.

Sektor

Avveckling

Alla energiområden

Den 1 januari 2000

Regeringsnivå

LAND: GEORGIEN

Federal

Sektor Beskrivning

Alla energiområden En omfattande ram av monopolbegränsande

lagstiftning har skapats i

Ryssland men

Regeringsnivå andra juridiska och

organisatoriska åtgärder

för att förhindra, begränsa eller

motverka

Nationell monopolverksamhet och orättvis

konkurrens

måste antas, särskilt för

energisektorn.

Beskrivning

Avveckling

Lagar som skall avskaffa statens monopol

håller för närvarande på att utarbetas i Den 1 juli 2001

Georgien och därför har staten tills vidare

monopol på praktiskt taget alla

energikällor och energiresurser. Detta

begränsar möjligheterna till konkurrens

inom energi- och bränslesektorn. LAND: SLOVENIEN

Avveckling

Sektor

Den 1 januari 1999.

Alla energiområden

LAND: KAZAKSTAN

Regeringsnivå

Sektor

Nationell

Alla energiområden

Beskrivning

Regeringsnivå

Lagen om skydd för konkurrens,

som antogs

Nationell 1993 och offentliggjordes i den

officiella

tidningen nr 18/93, behandlar

konkurrens-

Beskrivning begränsning i allmänhet. Lagen

innehåller

också villkor för upprättande av

Lagen om utveckling av konkurrens och konkurrensmyndigheter. För

närvarande är den

begränsning av monopolverksamhet (nr 656 högsta myndigheten kontoret för

av den 11 juni 1991) har antagits men är konkurrensskydd under ministeriet

för

av allmän karaktär. Det är nödvändigt att ekonomiska förbindelser och

utveckling. Av

utveckla lagstiftningen ytterligare, hänsyn till energisektorns

betydelse

särskilt genom ändringar i lagen eller planeras en särskild lag för den

och därför

genom att en ny lag antas. krävs mer tid för att nå full

överensstämmelse

med fördraget.

Avveckling

Den 1 januari 1998. Avveckling

LAND: KIRGISTAN Den 1 januari 1998

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå LAND: TADZJIKISTAN

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

En lag om avmonopolisering och konkurrens antogs 1993. På grund av den svåra ekonomiska situationen i landet har lagen emellertid tills vidare upphävts.

Avveckling

Den 31 december 1997

LAND: TURKMENISTAN

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Enligt presidentdekret nr 1532 av den 21 oktober 1993 har Kommittén för begränsning av monopolistisk verksamhet inrättats, och den har nu trätt i funktion. Kommitténs uppgift är att skydda företag och andra organ från monopolistiskt uppträdande och att främja utveckling av marknadsprinciper på grundval av utveckling av konkurrens och företagande.

Vidare utveckling av lagstiftning och förordningar behövs för reglering av antimonopolistiskt agerande i företag som bedriver ekonomisk verksamhet i energisektorn.

Avveckling

Den 1 juli 2001

LAND: UZBEKISTAN

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

En lag om monopolbegränsning har antagits i Uzbekistan och har varit i kraft sedan juli 1992. Lagen (som anges i artikel 1.3) omfattar emellertid inte verksamhet i företag inom energisektorn.

Avveckling

Den 1 juli 2001

Artikel 6.5

Om en fördragsslutande part anser att ett visst angivet konkurrensbegränsande beteende, som tillämpas inom annan fördragsslutande parts område, skadar viktiga intressen med avseende på de mål som angivits i denna artikel, får den förstnämnda parten anmäla detta till den andra och begära att dennes konkurrensreglerande myndigheter vidtar lämpliga motåtgärder. Den anmälade parten skall i anmälan lämna tillräcklig information för att tillåta den anmälade parten att identifiera de konkurrensbegränsande beteende som anmälan gäller och skall även erbjuda sig att ge ytterligare information och samarbete efter förmåga. Den anmälade parten eller, i förekommande fall, berörda konkurrensreglerande myndigheter, får samråda med motsvarande myndigheter hos den anmälade parten och skall ta full hänsyn till dennes krav vid beslut om huruvida motåtgärder skall vidtas i fråga om det konkurrensbegränsande beteende som anmälan gäller. Den anmälade parten skall underrätta anmälande part om sitt

beslut eller om sina behöriga myndigheters beslut och får, efter eget skön, underrätta anmälade part om motiven för beslutet. Om motåtgärder vidtas, skall anmäld part underrätta anmälade part om resultatet av dessa och, i möjligaste mån, även om varje händelse av betydelse under tiden.

LAND: ALBANIEN konkurrensmyndigheter inrättas.

Sektor Avveckling

Alla energiområden Den 1 juli 2001

Regeringsnivå

Nationell LAND: MOLDAVIEN

Beskrivning

Sektor

I Albanien finns inga institutioner med ansvar för att upprätthålla Alla energiområden konkurrensreglerna. Lagen om Regeringsnivå konkurrensskydd, som väntas bli färdig under år 1996, kommer att medföra att sådana Nationell organ inrättas.

Beskrivning

Avveckling

Ekonomiministeriet ansvarar för Den 1 januari 1999 övervakningen av konkurrensen i Moldavien.

Nödvändiga ändringar har gjorts

av lagen om

brott mot administrativa

bestämmelser, som

innehåller vissa sanktioner för

LAND: ARMENIEN monopolföretags brott mot konkurrensreglerna.

Sektor

Förslaget till konkurrenslag som

nu

Alla energiområden utarbetas, kommer att innehålla bestämmelser för upprätthållande av konkurrensregler.
Regeringsnivå
Nationell Avveckling

Beskrivning Den 1 januari 1998

Det finns inga institutioner med uppgift att övervaka bestämmelserna i denna punkt i Armenien. LAND: RUMÄNIEN

Lagarna om energi och konkurrensskydd avses komma att omfatta bestämmelser om Sektor inrättande av sådana institutioner.

Alla energiområden
Avveckling
Regeringsnivå
Den 31 december 1997
Nationell

Beskrivning

LAND: AZERBAJDZJAN Inga institutioner för övervakning av bestämmelserna i denna paragraf har Sektor inrättats i Rumänien.

Alla energiområden Lagförslaget om konkurrensskydd som planeras bli antaget under 1994 innehåller Regeringsnivå bestämmelser om institutioner för övervakning av konkurrensbestämmelser.
Nationell
Förslaget innehåller också en period om nio

Beskrivning månader för införande, räknat

från den dag då

lagen offentliggörs.

Myndigheter för bekämpning av monopol skall

inrättas när anti-monopollagstiftning Enligt Europaavtalet om en
association

antagits. mellan Rumänien och Europeiska

gemenskaperna, gavs Rumänien en

frist på fem

Avveckling år för införande av

konkurrensbestämmelser.

Avveckling

Den 1 januari 2000

Den 1 januari 1998

LAND: VITRYSSLAND

Sektor

Alla energiområden LAND: TADZJIKISTAN

Regeringsnivå Sektor

Nationell Alla energiområden

Beskrivning Regeringsnivå

Myndigheter för bekämpning av monopol skall Nationell

inrättas när anti-monopollagstiftning

antagits. Beskrivning

Avveckling Tadzjikistan har antagit lagar om

avmonopolisering och konkurrens

men

Den 1 januari 2000 uppbyggnaden av institutioner för

övervakning av bestämmelserna har

ännu inte

LAND: GEORGIEN slutförts.

Sektor Avveckling

Alla energiområden Den 31 december 1997

Regeringsnivå

Nationell

LAND: UZBEKISTAN

Beskrivning

Sektor

Lagar om avskaffande av monopol befinner sig för närvarande under utarbetande i Alla energiområden Georgien och därför har inga konkurrensmyndigheter inrättats ännu. Regeringsnivå

Avveckling Nationell

Den 1 januari 1999 Beskrivning

LAND: KAZAKSTAN Lagen om begränsning av monopolistisk

verksamhet i Uzbekistan har antagits och

Sektor varit i kraft sedan juli 1992.

Lagen (som anges i artikel 1.3) omfattar emellertid

Alla energiområden inte verksamhet inom företag i energisektorn.

Regeringsnivå

Avveckling

Nationell

Den 1 juli 2001

Beskrivning

En kommitté för bekämpning av monopol har inrättats, men dess verksamhet måste förbättras ur både lagstiftnings- och organisatorisk synpunkt, för att effektiva mekanismer skall utarbetas för hantering av klagomål avseende konkurrensbegränsande beteende.

Avveckling

Den 1 januari 1998

LAND: KIRGISTAN

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Det finns inga mekanismer för kontroll av konkurrensbegränsande praxis och berörd lagstiftning. Det är nödvändigt att

Artikel 7.4

Om transitering av energimaterial och energiprodukter inte kan ombesörjas på kommersiella villkor genom befintlig infrastruktur för energitransport, skall de fördragsslutande parterna inte förhindra uppbyggnad av ny kapacitet, utom i fall där annat stadgas i tillämplig lagstiftning, som är förenlig med punkt 1.

LAND: AZERBAJDZJAN

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Det är nödvändigt att anta en rad lagar om energi, inklusive former för tillståndsgivning för reglering av transitering. Under en övergångsperiod planeras uppbyggnad och modernisering av kraftledningar och anläggningar för elproduktion i syfte att höja deras tekniska nivå så att de uppfyller internationella krav och att åstadkomma en anpassning till marknadsekonomiska villkor.

Avveckling

Den 31 December 1999

LAND: VITRYSSLAND

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Lagar om energi, mark och andra resurser är för närvarande under utarbetande och så länge de inte antagits kvarstår osäkerhet om villkoren för upprättande av nya strukturer för energitransport på vitryskt område.

Avveckling

Den 31 december 1998

LAND: BULGARIEN LAND: UNGERN

Sektor Sektor

Alla energiområden Elindustri

Regeringsnivå Regeringsnivå

Nationell Nationell

Beskrivning Beskrivning

Bulgarien har inga lagar som reglerar Enligt nuvarande lagstiftning är
uppbyggnad

transitering av energimaterial och och drift av
högspänningsledningar

ett
energiprodukter. En övergripande statligt monopol.

omstrukturering pågår inom energisektorn,
inklusive utveckling av institutionella Utveckling av nya juridiska och
reglerande

ramar, lagstiftning och regelverk. ramar för uppförande, drift och
äggande

av
högspänningsledningar pågår.

Avveckling

Ministeriet för industri och
handel

har
Övergångsperioden på sju år är nödvändig för att redan tagit initiativ till att

lägga
fram

bringa lagstiftningen rörande transitering en ny lag om elkraft som också
kommer

att

av energimaterial och energiprodukter i påverka civillagstiftning

och

full överensstämmelse med denna bestämmelse. koncessionslagen. Uppfyllelse kan

nås

när

den nya lagen om elektricitet och

dess

Den 1 juli 2001. tillämpningsbestämmelser trätt i

kraft.

LAND: GEORGIEN Avveckling

Sektor Den 31 december 1996

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Det är nödvändigt att utarbeta en rad lagar på området. För närvarande råder mycket olika villkor för transport och transitering av olika energikällor i Georgien (elkraft, naturgas, oljeprodukter, kol).

Avveckling

Den 1 januari 1999

Prop. 1995/96:68

Bilaga

LAND: POLEN

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Den polska energilagen, som befinner sig i samordningens slutskede, föreskriver införandet av nya juridiska förordningar liknande de som tillämpas i länder med fri marknad (tillstånd för generering, överföring, distribution och handel med energibärare). Intill dess att lagen antas av parlamentet är det nödvändigt att tillfälligt upphäva skyldigheterna enligt denna paragraf.

Avveckling

Den 31 december 1995

Artikel 9.1

"De fördragsslutande parterna erkänner den betydelse som öppna kapitalmarknader har för att främja tillgången på kapital för finansiering av handel med energimaterial och energiprodukter och för att göra och medverka i investeringar i ekonomisk verksamhet inom energisektorn i andra fördragsslutande parter områden, särskilt i övergångsekonomier. Alla fördragsslutande parter skall därför sträva efter att skapa förutsättningar för tillträde till kapitalmarknaden för andra fördragsslutande parter företag och medborgare, för finansiering av handel med energimaterial och energiprodukter och för investeringar i ekonomisk verksamhet inom energisektorn i sådana fördragsslutande parter områden, på villkor som inte är mindre förmånliga än de som under samma omständigheter ges till de egna företagen och medborgarna eller någon annan fördragsslutande parts eller tredje stats företag och medborgare, beroende på vilket som är förmånligast.

LAND: AZERBAJDZJAN LAND: KIRGISTAN

Sektor Sektor

Alla energiområden

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell Regeringsnivå

Beskrivning Nationell

Lagstiftning på området håller på att Beskrivning
utarbetas.

Lagstiftning på området håller

för närvarande

på

Avveckling att utarbetas.

Den 1 januari 2000 Avveckling

Den 1 juli 2001

LAND: VITRYSSLAND

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Lagstiftning på området håller på att
utarbetas.

Avveckling

1 januari 2000

LAND: GEORGIEN

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Lagstiftning på området håller på att utarbetas.

Avveckling

Den 1 januari 1997

LAND: KAZAKSTAN

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Lagförslaget om utländska investeringar är under behandling med sikte på godkännande av parlamentet under hösten 1994.

Avveckling

Den 1 juli 2001

Artikel 10.7 - Särskilda åtgärder

Alla fördragsslutande parter skall ge investeringar inom sina områden, som görs av andra fördragsslutande parter investerare, och aktiviteter som drift, underhåll, användning, utnyttjande eller avyttrande i samband med dessa investeringar, en behandling som inte är mindre förmånlig än den som ges till investeringar som görs av de fördragsslutande parternas egna investerare eller av investerare från annan fördragsslutande part eller tredje stat och därtill hörande aktiviteter inklusive drift, underhåll, användning, utnyttjande eller avyttrande, beroende på vad som är mest förmånligt.

LAND: BULGARIEN

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Utländska medborgare får inte förvärva äganderätt till mark. Ett företag som till mer än 50 % kontrolleras av utländsk medborgare får inte förvärva jordbruksmark.

Utländska fysiska och juridiska personer får inte förvärva äganderätt till mark, utom genom arv enligt lag. I detta fall måste de avhända sig arvet.

En utländsk medborgare får förvärva äganderätt till byggnader men inte till den mark de står på.

Utländska medborgare eller företag som kontrolleras av utländska ägare måste söka tillstånd innan de kan genomföra följande aktiviteter:

prospektering, utveckling och utvinning av naturresurser från territorialvatten, kontinentalsockeln eller den exklusiva ekonomiska zonen, förvärv av fast egendom i geografiska områden som bestäms av ministerrådet.

Tillstånden utfärdas av ministerrådet eller av ett organ som rådet bemyndigat.

Avveckling

Den 1 juli 2001

Artikel 14.1 d

När det gäller investeringar inom sina områden som görs av andra fördragsslutande parter investerare skall alla fördragsslutande parter garantera frihet att göra transfereringar till och från sina områden, inklusive transfereringar av:

oförbrukade löner och andra ersättningar till personal som anställts från utlandet i samband med investeringen.

LAND: BULGARIEN

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Utländska medborgare anställda av företag som till mer än 50 % ägs av utländskt kapital eller av utländsk person registrerad som enmansföretagare eller av ett utländskt företags filial eller representantkontor i Bulgarien och som får sin lön i bulgarisk valuta, får köpa utländsk valuta för högst 70 % av sin lön, inräknat socialförsäkringsavgifter.

Avveckling

Den 1 juli 2001

LAND: UNGERN

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Enligt lagen om utländska medborgares investeringar i Ungern (artikel 33) får utländska chefer på toppnivå, verkställande direktörer, medlemmar av styrelsen och utländska anställda transferera sina inkomster från företaget de är anställda av,

motsvarande högst 50 % av inkomsten efter skatt, genom företagets bank.

Avveckling

Avvecklingen av denna särskilda begränsning är beroende av de framsteg Ungern kan göra i genomförandet av programmet för liberalisering av handeln med utländsk valuta, som syftar till att nå full konvertibilitet för forint. Begränsningen skapar inga hinder för utländska investerare. Avvecklingen baseras på bestämmelserna i artikel 32.

Den 1 juli 2001

Artikel 20.3

Alla fördragsslutande parter skall ange ett eller flera informationskontor som önskemål om information om ovannämnda lagar, förordningar, domar och administrativa beslut skall ställas till och skall omgående meddela detta till sekretariatet. Uppgifter om informationskontoren skall tillhandahållas av sekretariatet på begäran .

LAND: ARMENIEN

Alla energiområden

Sektor

Regeringsnivå

Alla energiområden

Nationell

Regeringsnivå

Beskrivning

Nationell

I Slovenien finns det ännu inga

Beskrivning informationskontor som man kan

vända sig

till för information om relevanta

lagar och

I Armenien finns det ännu inga officiella andra förordningar. För närvarande finns sådan informationskontor som man kan vända sig information tillgänglig hos olika till för att få information om relevanta ministerier. Lagen om utländska lagar och andra förordningar. Det finns investeringar som är under utarbetande inte heller några informationscentra.. Det förutser regler för upprättande av ett sådant finns planer på att etablera ett sådant kontor. centrum under 1994-1995. Tekniskt bistånd erfordras. Avveckling

Avveckling Den 1 januari 1998

Den 31 december 1996 LAND: TADZJIKISTAN

Sektor

LAND: AZERBAJDZJAN

Alla energiområden

Sektor

Regeringsnivå

Alla energiområden

Nationell

Regeringsnivå

Beskrivning

Nationell

Det finns ännu inga

informationskontor i

Beskrivning Tadzjikistan som man kan vända

sig till för

information om relevanta lagar

och

Det finns ännu inga officiella förordningar. Det är enbart en

fråga om

informationskontor i Azerbajdzjan som man tillgång till finansiering.

kan vända sig till för att få information om Avveckling

relevanta lagar och förordningar. För

närvarande samlas sådan information in av Den 31 december 1997

flera olika organisationer.

Avveckling LAND: UKRAINA

Den 31 december 1997 Sektor

Alla energiområden

LAND: VITRYSSLAND Regeringsnivå

Sektor Nationell

Alla energiområden Beskrivning

Regeringsnivå Det är nödvändigt att öppenheten

i

lagstiftningen ökas så att den

kommer i nivå

Nationell med internationell praxis.

Ukraina måste

upprätta informationskontor som

ger

Beskrivning upplysningar om lagar,

förordningar, domar

och administrativa beslut och

standarder

Det finns ännu inga officiella med allmän tillämpning.

informationskontor som kan informera om

lagar, förordningar, domstolsbeslut och Avveckling

administrativa beslut. När det gäller

domstolsbeslut och administrativa beslut Den 1 januari 1998

är det inte brukligt att offentliggöra dem.

Avveckling

Den 31 december 1998

LAND: KAZAKSTAN

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Arbetet med att upprätta informationskontor har inletts. När det gäller domstolsbeslut och administrativa beslut publiceras de inte i Kazakstan (med undantag för vissa beslut som fattas av högsta domstolen), eftersom de inte betraktas som rättsliga källor. Det kommer att krävas en lång övergångsperiod för att ändra nuvarande praxis.

Avveckling

Den 1 juli 2001

LAND: MOLDAVIEN

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

Det är nödvändigt att upprätta informationskontor.

Avveckling

Den 31 december 1995

LAND: RYSSLAND

Sektor

Alla energiområden

Regeringsnivå

Federal samt nationell i de republiker
som ingår i federationen

Beskrivning

Det finns för närvarande inga officiella informationskontor i Ryssland, som man kan vända sig till för information om relevanta lagar och andra förordningar. När det gäller domstolsbeslut och administrativa beslut anses de inte som rättskällor.

Avveckling

Den 31 december 2000

LAND: SLOVENIEN

Sektor

Prop. 1995/96:68

Bilaga

Artikel 22.3

Alla fördragsslutande parter skall, om de inrättar eller behåller en instans och anförtror denna reglerande, administrativa eller andra myndighetsbefogenheter, säkerställa att denna instans utövar sina befogenheter på ett sätt som är förenligt med partens åtaganden enligt detta avtal.

LAND: TJECKIEN

Sektor

Uran och nukleära industrier

Regeringsnivå

Nationell

Beskrivning

För att tömma de lager av uranmalm som hålls av Förvaltningen av statliga materialreserver, kommer inga tillstånd att ges för import av uranmalm och urankoncentrat, inklusive knippen av uranbränsleelement som innehåller uran som inte är av tjeckiskt ursprung.

Avveckling

Den 1 juli 2001

Prop. 1995/96:68

Bilaga

BESLUT BETRÄFFANDE ENERGISTADGEFÖRDRAGET

Den europeiska energistadgekonferensen inte är mindre förmånlig än den som

har fattat följande beslut: Rumänien ger investeringar av investerare från någon annan

1. Beträffande fördraget som helhet fördragsslutande part eller från tredje

stat, beroende på vilket som är mest

I händelse av en konflikt mellan förmånligt.

fördraget rörande Spetsbergen av den 9

februari 1920 (Svalbardfördraget) och 5. Beträffande artiklarna 24.4 a och 25

energistadgefördraget, skall fördraget

rörande Spetsbergen ta över i det som En investering av en investerare som konflikten gäller, med förbehåll för de avses i artikel 1.7 a ii, från en part fördragsslutande parternas ståndpunkter som inte är en part i AEI eller medlem i fråga om Svalbardsfördraget. I händelse av ett frihandelsområde eller en av en sådan konflikt eller tvist om tullunion, skall vara berättigad till huruvida det finns en sådan konflikt behandling enligt sådant AEI, eller om dess omfattning, skall frihandels- område eller tullunion, artikel 16 och del V i under förutsättning att energistadgefördraget inte tillämpas. investeringen

a. har registrerat säte,
central

2. Beträffande artikel 10.7 administration eller huvudsaklig verksamhetsplats i område tillhörande

Ryska federationen får kräva att företag en part i berörd AEI, eller en

som har utländska delägare skall erhålla medlem av ett frihandelsområdet

lagenligt godkännande för hyra av eller en tullunion, eller federalt ägd egendom, under

förutsättning att Ryska federationen b. om investeringen bara har sitt

utan undantag säkerställer att detta registrerade säte inom området, men

förfarande tillämpas på ett sätt som har en faktisk och långvarig

utesluter diskriminering mellan förbindelse med ekonomin i en av

investeringar från investerare i andra parterna i ifrågavarande AEI eller

fördragsslutande parter. frihandelsområde eller tullunion.

3. Beträffande artikel 14*

1. Termen friheten att göra transfereringar i artikel 14.1 hindrar inte en fördragsslutande part (i det följande kallad begränsande part) från att tillämpa begränsningar av dennes egna investerares kapitalrörelser, under förutsättning att

a. sådana begränsningar inte försvagar de rättigheter som enligt artikel 14.1 tillkommer investerare från andra fördragsslutande parter i fråga om deras investeringar,

b. sådana begränsningar inte påverkar löpande transaktioner,

* Detta beslut har utarbetats enligt överenskommelsen att de avtalsslutande parter, som har för avsikt att tillämpa beslutet och som också har ingått ett sådant partnerskaps- och samarbetsavtal med Europeiska gemenskaperna och deras medlemsstater som innehåller en artikel om att fördraget skall tillämpas framför dessa avtal, kommer att sluta avtal i form av en skriftväxling som har till effekt att göra artikel 16 i fördraget tillämplig dem emellan med avseende på detta beslut. Skriftväxlingen skall avslutas i god tid för undertecknande.c. begränsande part säkerställer att investeringar inom dennes område av

investerare från alla andra fördragsslutande parter, när det gäller överföringar, ges en behandling som inte är mindre förmånlig än den som parten ger investeringar gjorda av någon annan fördragsslutande parts investerare eller investerare från tredje stat, beroende på vilket som är mest förmånligt.

2. Detta beslut skall granskas av stadgekonferensen fem år efter det att fördraget trätt i kraft, dock senast den dag som anges i artikel 32.3.

3. Ingen fördragsslutande part skall ha möjlighet att tillämpa sådana begränsningar, såvida det inte rör sig om en fördragsslutande part som är en stat som var konstituerande stat i förutvarande Sovjetunionen och som senast den 1 juli 1995 skriftligt anmält till det provisoriska sekretariatet att den väljer möjligheten att tillämpa begränsningar enligt detta beslut.

4. För undvikande av tvivel, skall ingenting i detta beslut i fråga om artikel 16 ta över de fördragsslutande parternas, deras investerares eller investeringars rättigheter enligt den artikeln, eller de fördragsslutande parternas skyldigheter.

5. För de ändamål som avses i detta beslut avser löpande transaktioner löpande betalningar i samband med varors, tjänsters eller personers rörelser som sker enligt normal internationell praxis, och omfattar inte anordningar som i avsevärd omfattning utgör en kombination av en löpande betalning och en kapitaltransaktion, som uppskjutande av betalningar och förskott som vidtas syfte att kringgå den begränsande partens lagstiftning på området.

4. Beträffande artikel 14.2

Med förbehåll för kraven i artikel 14 och Rumäniens övriga internationella åtaganden, skall Rumänien, under övergången till fullt konvertibel nationell valuta, sträva efter att vidta lämpliga åtgärder för att förbättra förfarandena i samband med överföring av avkastningen på investeringar och skall under alla förhållanden garantera sådana överföringar i en fritt konvertibel valuta, utan begränsningar eller försening som överstiger sex månader. Rumänien skall säkerställa att investeringar inom dess område, gjorda av investerare från alla andra fördragsslutande parter, i fråga om överföringar beviljas en behandling som

Prop. 1995/96:68

Bilaga

Prop. 1995/96:68

Bilaga